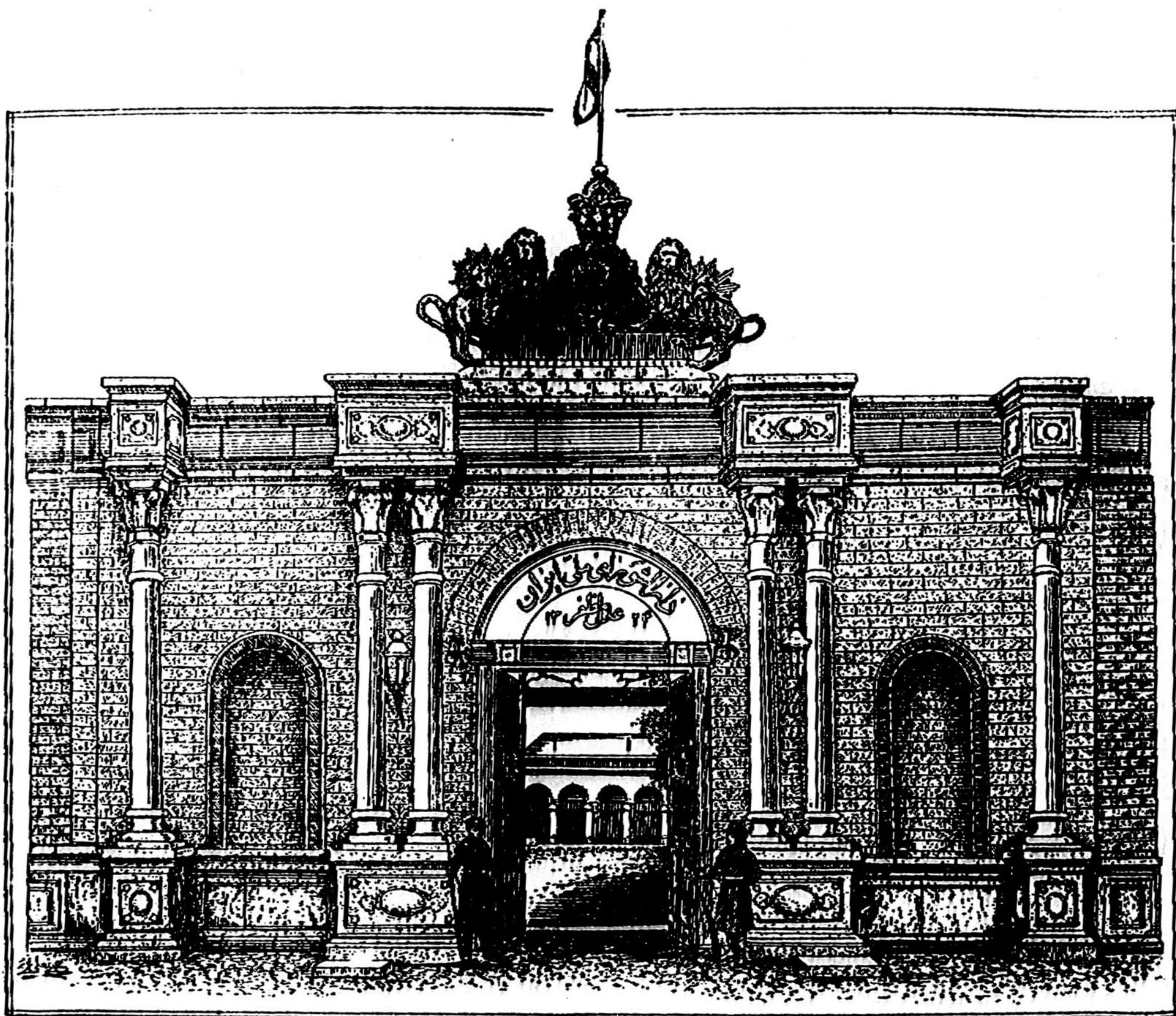

<p>جلسه ۸۰</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره چهل و ششم</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه یله یکشنبه ۱۳ فروردین ماه ۱۳۰۶ مطابق سلخ رمضان ۱۳۴۵</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در یک شماره منتشر میشود. مطبعة مجلس</p>	<p>قیمه اشتراك داخله ایران سالیانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمه تک شماره یک قران</p>

فهرست مندرجات

شماره	عنوان	از صفحه	الی صفحه
۱	سؤال آقای زوار از آقای وزیر مالیه راجع با اقدامات امین مالیه ترشیز و جواب آقای وزیر	۹۱۱	۹۱۲
۲	تصویب نمایندگی آقای حاج آقا حسین از زنجان	۹۱۳	
۳	بقیه شور نسبت بخرید کمیسیون بودجه راجع به اعتبارات مالی ۱۳۰۵ و ۱۳۰۶ وزارت عدلیه (از ماده ۲ الی ماده ۶)	۹۱۳	۹۲۴

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس ليله يك شنبه ۱۳ فروردین، ماه ۱۳۰۶ مطابق سلخ رمضان ۱۳۴۵

جلسه ۱۰

رئیس -- نسبت بصورت مجلس اعتراضی هست یا نه؟
(اظهاری نشد)

رئیس -- باید برای اطلاع خاطر آقایان عرض کنم

(مجلس سه ساعت و نیم از شب گذشته
براست آقای یزیدیا تشکیل گردید)
و صورت مجلس شب گذشته را آقای نگهبان
قرائت نمودند .

که در شب سه فقره ماده الحاقیه یکی از طرف آقای شریعت زاده دومی از طرف آقای مدرس و سومی از طرف آقای امیر حسین خان راجع بلاجه تعلیمات عمومی پیشنهاد شده بود چون محبر کمیسیون نشریف نداشتند رأی ایشان خواسته نشد و رأی قطعی گرفته شد. چون بنظر می آید که این ترتیب شاید با نظامنامه مخالف داشته باشد بنا بر این آن رأی که گرفته شد بمنزله رأی قابل توجه محسوب است و آن مواد مراجعه میشود به کمیسیون پس از آن که خبر کمیسیون رسید رأی قطعی گرفته میشود وزیر مالیه - اجازه می فرمائید؟ لایحه ایست راجع معافیت حق ورودی نقره از گمرک که تقدیم میشود

رئیس - صورت مجلس را فرمودید اعتراضی ندارد؟ (گفته شد - خبر)

رئیس - با قید این اعتراض صورت مجلس تصویب شد آقای حاج آقا رضا رفیع
حاج آقا رضا (رفیع) - راجع صورت جلسه چون حاضر و غائب را معین نکرده بودند خواستم بیستم علتش چه بوده است؟

رئیس - چون کمیسیون تشکیل نشده بود هنوز تکلیفش معین نشده بعد معین میشود

آقای زوار
زوار - موافقت بکنفر نماینده بادولت در تمام دنیا برای حفظ آسایش ملت است بنده هم در روی همین نظریه با دولت حاضر موافقت کردم هنوز هم موافق هستم. در یکی از جلسات گذشته آقای وزیر مالیه در مقابل اعتراضات حضرت آقای دادگر نماینده محترم قائل بصراحت لهجه شدند و فرمودند که خواست باهام اشاره نشود و آنکسی که متعدی است و رعایا از دست او آسایش ندارند او را معین نمایند.
بنده امشب آمده ام با يك صراحت لهجه با آقای وزیر

مالیه تذکر بدم که امین مالیه ترشیز غلامحسین خان صالحی با ماهی هشتاد تومان حقوق دوپست و پنجاه تومان در ترشیز مخارج دارد و بیست و پنج نفر را اعاشه میدهد علاوه بر اینها بتصدیق دفاتر نجار محترم ترشیز مبالغی هم بول نقد در آنجا دارد که بنده رسماً و علناً حاضر نابت کنم. میخواستم از ایشان استدعا کنم که به بنده بفرمایند آیا يك اختيار فسخی برای عملیات او قائل شده اند یا اینکه حقیقه اهالی ترشیز بعد از دادن مبالغی مالیات مستقیم و غیر مستقیم و با این فقره فاقه و فشار اقتصادی هنوز هم بایستی از ایشان پذیرائی بنمایند البته این انحصار به ترشیز ندارد تقریباً عموم محصلین مالیه در ایالات و ولایات مشغول این شرارها هستند. ولی چون بنده راجع باین مسئله بخصوص از آقای وزیر مالیه سؤال کرده بودم استدعا میکنم در این موضوع جواب صریح بده بفرمایند چون بالصراحه و باصراحت لهجه ایشان عرض کردم که: غلامحسین خان صالحی امین مالیه ترشیز متعدی است و مؤکلین بنده که يك قسمت مهم چرخهای کارخانه دولت را بواسطه دسترنج خودشان اداره میکنند آسایش ندارند. و نیز از موقع استفاده کرده بحضرت آقای وزیر داخله هم عرض میکنم مادامیکه بنده حاضر شده ام که ماهی صد تومان از جیب خودم بدم و بانجا حکیم برود علت اینکه اینقدر نامساعدتی میفرمایند چیست؟ بالاخره بنده میخواهم عرض کنم که موافقت من بادولت فقط و فقط بنام آسایش ملت عموماً و مؤکلین خودم خصوصاً خواهد بود.

وزیر مالیه - بنده از صراحت لهجه نماینده محترم نهایت امتنان را دارم و همینطور هم که گفتند معتقد هستم که صراحت لهجه از بهترین چیزهاست ولی البته خودشان هم تصدیق خواهند فرمود که جلات و الفاظ و عبارات همه يك معانی خاصی دارند که رعایت آنها هم لازم است من جمله شرارت، شرارت بطور اطلاق و خاص در مقام لغوی يك مفهوم خارجی دارد که تا آن مفهوم

معلوم نشود گفتنش يك قدری مشکل بنظر میآید اما در باب سؤالی که نماینده محترم راجع بامین مالیه ترشیز فرموده بودند در تاریخ بیست و یکم اسفند از اداره ریاست محترم مجلس شورای ملی مراسله اش نوشته شده در بیست و پنجم همان ماه از اداره مالیه به بنده جوابی داده اند که عین آن را برای ایشان میخوانم و اگر خود بنده تا کنون مبادرت نکرده ام باینکه جواب سؤال ایشان را بدم برای این بوده است که این جواب را کافی نمیدانستم و بعد از رسیدن این جواب يك تأکیدی کرده ام که تحقیقات تکمیل شود. اما جواب این است: « تلگراف رمزی بمشهد بخاربه شده است که نسبت به قضیه ترشیز و اظهاراتی که راجع بامین مالیه میشود تحقیق و تقییش مخصوصی نموده و فوری تلگرافاً اطلاع بدهند » این را بنده کافی ندانستم و مجدداً در تعقیب آن تلگراف يك تلگراف دیگری باداره مالیه مشهد بخاربه کردم و شش روز قبل اطلاع داده اند که مشغول تحقیقات هستیم و بمجرد اینکه تمام شد اطلاع خواهند داد و چون هنوز اطلاع داده نشده است البته بنده نمی توانم جوانی از نفی یا اثبات یا تصدیق و تکذیب بعرض آقایان برسانم.

وزیر داخله - اجازه میفرمائید؟ راجع بموضوع طبیب ترشیز که فرمودند آتش هم این جا بنده عرض کردم بواسطه قلت بودجه صحیه که خودتان مبلغش را میدانید مقدور نبود که بانجا طبیب بفرستیم و خیلی نقاط هست که صحیه ندارد ولی این که فرمودید که خودتان حاضر هستید ماهی صد تومان از جیب خودتان بانجا كك کنید در اینصورت ما می توانیم بآن نقطه با این مبلغ و مبلغی که در بودجه صحیه داریم يك طبیبی بانجا بفرستیم. ولی البته بحرف تنها هم نمیشود بانجا طبیب بفرستیم و باید حقوق آن طبیب هم معلوم و معین باشد لذا ممکن است جنابعالی يك حواله باداره مباشرت مرقوم فرمائید و بفرستید به وزارت داخله که ما

بانجا طبیب بفرستیم

جمعی از نمایندگان - صحیح است

زوار - اولاً آقای وزیر مالیه اعتراض فرمودند باین نسبت شرارتی که بنده دادم بمأمورین مالیه. بنده عرض میکنم که تمام تشکیلات دولت و بالاخره سلطنت و مجلس شورای ملی تمام برای آسایش ملت است و هر کس در هر لباس بحدود و حقوق ملت تجاوز کند آن آدم شرور است و بنده هم عرض کردم که امین مالیه ترشیز بحقوق مؤکلین من و بحدود آنها تجاوز میکند. یعنی رشوت میگیرد و با جان و مال آنها بازی میکند. و حاضر هم هستم با مثبت ترین اسناد ثابت کنم. آقای وزیر داخله هم عین فرمایش آن شی را تکرار فرمودند. بنده تصور میکنم با اینکه بنده ترك هستم و لجه ام زکی است فارسی بایشان عرض کردم که من حاضرم بکجا حقوق آنجا را بدم چون فرمودند در سال ۱۳۰۶ بانجا طبیب میفرستیم بنده عرض کردم ناموقع گذشتن بودجه من حاضرم اگر حکیم بانجا بفرستند حقوقش را بدم غیر از این نبوده است و حالاً هم اقتضای میکنم باینکه باز حقوق یکماهه دوماهه طبیب را تا زمانی که بودجه صحیه از مجلس بگذرد بدم و ایشان هم طبیب را راه بیندازند برود و بالاخره اگر بعد از دادن این دوماهه مجلس شورای ملی تصویب نکند يك حکیمی را برای يك ترشیزی که صد و بیست هزار نفر جمعیت دارد و سالی بالغ بر صد و پنجاه هزار تومان مالیات میدهد آنوقت ناچار آقایان عرض خواهم کرد که حقیقه خیلی بی انصافی است

وزیر داخله - معلوم میشود که جنابعالی فرمایشات را که الان فرمودید پس گرفتید.....
زوار - هیچ پس نگرفتم.

وزیر داخله - بنده هم عرضی ندارم ولی بنده نمیتوانم با دوپست تومان یا صد تومان حقوق سرکار يك طبیب بانجا بفرستم و بعد بودجه اش را بتقدیر حواله کنم. وقتی میشود يك طبیب را بيك محل فرستاد که قبلاً

بود چه اش آمده باشد بمجلس شورای ملی و بتصویب رسیده باشد. والا غیر از این نمیشود جمعی از نمایندگان - دستور

رئیس - اعتبار نامه آقای حاج آقا حسین وکیل زنجان مطرح است مخالفی دارد یا نه آقا سید یعقوب - اجازه میفرمائید رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - بنده در آن شبی که این را برت قرائت شد برای خاطر يك اطلاعیه که به بنده رسیده بود که این حاج آقا حسین رهبر است. چون حاج آقا حسین در نفر بوده است. بعد بنده تحقیق کردم معلوم شد که این آقای حاج آقا حسین یکی از علمای محترم و مبرز زنجان است و آراء با سم ایشان بوده است این است که بنده قطع نظر از اینکه مخالفت نمیکم چون خیلی صحیح است رأی هم خواهم داد.

رئیس - رأی می گیریم بنابندگی آقای حاج آقا حسین از زنجان آقابانی که تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد

بعضی از نمایندگان - دستور

رئیس - خبر کمیسیون بودجه راجع بوزارت عدلیه از

ماده دوم مطرح است

(ماده دوم خبر مزبور بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مطابق تشخیص وزارت عدلیه حقوق مستخدمین جدید آب وزارت خانه را که در بهمن یا اسفند ۱۳۰۵ استخدام شده اند از محل صرفه جوئیهای بودجه ۱۳۰۵ وزارت عدلیه بپردازد.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم در ماده دوم طوریت

که گمان می کنم خود آقای وزیر عدلیه هم با بنده هم عقیده باشند چنانچه از بیاناتی که شب گذشته کردند بنده استنباط کردم ، مخالفت بنده در این است که تشکیلات وزارت عدلیه دو قسم است : يك قسم تشکیلات قضائی است و یکی تشکیلات وزارتی و بودجه اش هم در کمیسیون بودجه بود و ما دیدیم . در تشکیلات اداری و وزارتی از قبیل مدیر اداره و مدیر دائره و غیره بنده عقیده ندارم و گمان نمی کنم که خود آقای وزیر هم قبول کنند که مطابق تشخیص وزارت عدلیه باشد ...

وزیر عدلیه - صحیح است .

آقا سید یعقوب - خوب . خودشان هم تصدیق دارند نظر ما این است که رعایت قانون استخدام نسبت بکلیه تشکیلات اداری و وزارتی بشود . نسبت بقوه قضائیه همانطور که میفرمائید و آقای باستانی هم عقیده دارند و جدی کنند که باید تشکیلات قضائی چنین باشد . قاضی سیر باشد . گرسنه نباشد . و آن صحبت های دیگری که فرمودند که ایرانی که دو کرور جمعیت ندارد چهار کرور قوه قضائیه تشکیل بدهد . خوب . انشاء الله برای آتی همان خوبست ، اما نسبت به تشکیلات وزارتی بنده عقیده ندارم که به تشخیص وزارت عدلیه باشد . و خودشان هم حالا قبول فرمودند که مطابق قانون استخدام و در حدود قانون استخدام باید مرتب شود و وقتی قبول فرمودند بنده دیگر عرضی ندارم .

وزیر عدلیه - بنده تصور می کنم که لازم نباشد توضیحی در این جا بدهم خودشان تذکر دادند آن قسمتی که راجع بوزارتخانه است البته حقوق شان هم مطابق قانون استخدام است .

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است .

رئیس - دیگر مخالفی نیست ؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رأی میگیریم ...

آقا سید یعقوب - بنده يك پیشنهادی دارم که بعد

از اجازه داده میشود ، کله مطابق قانون استخدام ، را قبول بفرمایند .

رئیس - (خطاب بوزیر عدلیه) قبول فرمودید که بعد از (اجازه داده میشود) اضافه شود (مطابق قانون استخدام) ؟

وزیر عدلیه - عرض کردم اگر آقای آقا سید یعقوب مقصودشان این است که باشخاصی که در قسمت کشوری و اداری وزارتخانه هستند مطابق قانون استخدام حقوق داده شود مسئله ایست که بنده هم توضیح دادم و مطلب هم همین است . بنا براین دیگر لازم نیست این جا پیشنهادی بفرمائید . و اگر هم مقصودتان غیر از حوزه وزارتی و کشوری است که باز همان ترتیب سابق میشود و بنده نمیتوانم موافقت کنم .

یک نفر از نمایندگان - پیشنهاد قرائت شود .

(بشرح ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم ماده دوم این نوع اصلاح شود :

ماده دوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود مطابق

قانون استخدام حقوق مستخدمین جدید الی آخر

آقا سید یعقوب - چون آقای وزیر عدلیه را دیدم نظر مساعدی در اینخصوص دارند بنا براین توضیح زیادی ندارم . حالا عین عبارت را میخوانم :

در ماده می نویسد « بوزارت مالیه اجازه داده میشود

مطابق تشخیص وزارت عدلیه حقوق مستخدمین جدید آن

وزارتخانه را که در بهمن یا اسفند ۱۳۰۵ استخدام

شده اند از محل صرفه جوئیهای ۱۳۰۵ وزارت عدلیه

بپردازد »

اول هم توضیح دادم که تشکیلات دو نوع است یکی

حوزه وزارتی است یکی حوزه قضائی . حوزه وزارتی

بنا بر فرمایش خود آقای وزیر عدلیه مطابق قانون

استخدام است بنده هم آنچه را که پیشنهاد کردم در

روی همین نظر بود . حالا عبارت ناقص است ممکن است

هر جوری که نظر بنده تأمین میشود آنطور عبارت را

اصلاح بفرمایند ما فقط میخواهیم در حوزه وزارتی مطابق قانون استخدام باشد و قانون استخدام در تشکیلات اداری مراعات شود .

وزیر مالیه - مقصود نماینده محترم را عبارت ماده کاملاً تأمین میکند . برای اینکه آقایان در خاطر دارند در اختیاراتی که بوزیر عدلیه دادند ذکر کردند که قانون استخدام قضاة تغییر داده شود و هیچ از قانون استخدام کشوری حرفی زده نشده و قانون استخدام کاملاً بقوت خودش باقی است . و آن قسمت از اجزاء عدلیه که مربوط بقانون استخدام کشوری هستند چه فعلاً و چه بعداً محکوم بهمان قانون خواهند بود . لذا منظور آقا در ماده تأمین شده و بنده به آقا قول میدهم که اعضاء کشوری وزارت عدلیه را هیچچوچه کسی خارج از آن قانون نخواهد کرد .

آقا سید یعقوب - در صورتیکه آقایان وزیر مالیه و وزیر عدلیه فرمودند نظریه بنده تأمین شده است بنده استرداد میکنم .

رئیس - رأی میگیریم . ماده دوم آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند .

(اغلب قیام کردند)

رئیس - تصویب شد . ماده سوم .

(بشرح آتی خوانده شد)

ماده سوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود

اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مبالغی را که در

نتیجه تقلیل حقوق یا حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی

میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به تشخیص

وزارت عدلیه بپردازد .

رئیس - آقای باستانی

باستانی - بنده با اینکه با اساس این لایحه کاملاً موافق هستم ولی با ماده سوم از نقطه نظر کمی اعتبارات مالی وزارت عدلیه مخالفم .

و طرف مخالفت بنده هم در این جا دولت است نه شخص

وزیر عدلیه . برای اینکه همانطوریکه مایک مساعدتها و تقویت هائی از وزیر عدلیه کردیم و حالاً ما داریم تأیید و تقویت میکنیم و بعد هم پیشنهادات ایشان را امیدواریم که تصویب کنیم دولت هم که با ایشان مسؤلیت مشترک دارند میبایستی يك كك هائی در قسمت اعتبارات مالی با ایشان کرده باشند . مخصوصاً آقای وزیر مالیه . ولی متأسفانه می بینیم اعتبارات مالی وزارت عدلیه همان است که بود : در دوره پنجم مخصوصاً در نظر دارم که يك عده از آقایان نمایندگان يك طرحی پیشنهاد کردند برای توسعه تشکیلات عدلیه های ولایات . و چون آن طرح مشکلاتی داشت آمد در کمیسیون عدلیه و بالاخره نگذشت . و همیشه نمایندگان ولایات مخصوصاً متوجه بودند باینکه تشکیلات عدلیه توسعه پیدا کنند و مردم عموماً چه در شهر های كوچك و چه در شهر های بزرگ بتوانند از تشکیلات قضائی استفاده کنند . متأسفانه بدلایلی که قبلاً ذکر شده است دولت های وقت چندانی توجهی به مؤسسات قضائی در این مملکت نداشته اند مخصوصاً مؤسسات قضائی ولایات . بعلاوه انحلالهای پیاپی هم در این مملکت راجع به تشکیلات قضائی از نقطه نظر اعتبارات مالی پیدا شد و چون عایدی خزانه ما کافی نبود هر وقت می خواستند يك خرجی را تقلیل کنند میرفتند سر بودجه وزارت عدلیه

یک نفر از نمایندگان - همه وزارتخانهها . .
 یاسائی - البته يك نواقصی هم تشکیلات سایر وزارتخانهها از قبیل وزارت داخله یا وزارت معارف دارد ولی وزارت عدلیه از ابتداء اعتبار مالیش کم در نظر گرفته شده است و بهمان حال کمی باقی مانده اکنون هم که نظر مجلس و دولت این است که يك اصلاحات اساسی در عدلیه بشود باز بهمان اعتبار متوقف است .
 از طرفی هم لازم نیست که بنده توضیح بدهم که اصلاً تشکیلات حکومتی در مملکت يك قسمتش مقدماتی است و نتیجه در عدلیه و در دوایری که منضم بعدلیه

است (از قبیل نظمیه و امنیه که در واقع ضباط عدلیه هستند) باید برای مردم پیدا شود و بالاخره چیزیکه بدرد این مردم می خورد و طرف تماس و ارتباط مستقیم با مردم است همان عدلیه و نظمیه و امنیه است . باقی دیگر تشکیلات مقدمه است از برای نامینات عمومی در شهرها و بیرون شهرها ملت که محتاج نیست سر باز بدهد . دلش هم نمیخواهد بدهد . ملت دلش نمیخواهد مالیات بدهد . بالاخره این مالیاتی را که ما ازش میگیریم . سرمازی را که ازش میگیریم . برای حفظ استقلال و بالاخره برای نگهداری و حفظ آسایش جامعه است که ظهور آن آسایش در تشکیلات قضائی و شعب مربوطه بان که نظمیه و امنیه است میباشد . اداره مالیه که شما در فلان ولایت تأسیس می کنید دست بگیر دولت است و در قبال آن دست بده دولت را هم باید تشکیل بدهید یعنی آن چیزی که بمثابة دست استردادی دولت است که عدلیه و نظمیه و امنیه باشد باید در برابر بطور کامل و زیاد تشکیل بشود . متأسفانه در قسمت نظمیه و امنیه و عدلیه آن توجهی که باید بشود نشده است برای آنکه انصافاً ملت درست مقاومت نکرده است که حق خودش را بخواهد در غالب نقاط مملکت هنوز پست امنیه را ترتیب نداده اند الان در مازندران و استراباد و جاهای دیگر با نظمیه نیست یا اگر هست خیلی مختصر و آژانها حقوقهای خیلی کم دارند ماهی پنج شش تومان و همه نظرشان بر مرکز است . بالاخره مرکز که اصلاح شد مثل این است که مملکت اصلاح شده و هیچ توجهی بابالات و ولایات نمیشود . حالاً می بینیم در قسمت تشکیلات قضائی نظریه همان نظریه سابق است . در قسمت بودجه ۱۳۰۵ اعتباری که برای عدلیه منظور شده بود ششصد و هشتاد هزار تومان بود . این مبلغ را بنده دو قسمت کردم : تقریباً در حدود سیصد هزار تومانش مخارج تشکیلات قضائی مرکز بود و بقیه برای تمام ایالات و ولایات معین شده بود . نصف

مرکز نصف سایر ایالات و ولایات . حالاً هم که این جانوشته شده است : (بوزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶) این همان بودجه است که در سنه ۱۳۰۵ دولت آورده است بمجلس و ما بنام ۱۳۰۶ قبول کردیم و همان مبلغ ۶۸۰ هزار تومان است و چیزی اضافه نشده و با نظری که آقای وزیر عدلیه دارند که يك اضافه حقوق کاملی بقضاة داده شود (وحقاً هم همینطور باید باشد) چه بقضاة مرکز چه بقضاة ولایات (البته تفاوت درجات محاکم و درجات قضاة) این مبلغ بنظر بنده خیلی کم است و وافی بااحتیاجات این مملکت در امور قضائی نیست . این سیصد هزار تومان را اگر شما خرج تشکیلات مرکز بکنید بالاخره يك تشکیلاتی می توانید بدهید در حدود همان تشکیلات سابق خودش آنوقت اگر وزارت عدلیه بخواهد يك محکمه انتظامی تأسیس کند اعتبار ندارد و باید ناچاراً از ولایات کسر کنند یا اگر بخواهد يك شعبه به تمیز اضافه کند اعتبار ندارد و باید از اعتبار مخصوص ولایات کسر و خرج مرکز بکنند . و عاقبت دوست دوست و پنجاه هزار تومان برای تمام ولایات اعتبار مالی باقی می ماند و بنده متحیرم که چطور وزارت عدلیه می تواند با این مبلغ قلیل تمام تأسیسات قضائی ایالات و ولایات این مملکت را تأمین کند . و با اضافه حقوقی که در نظر دارند بقضاة بدهند چه کار خواهند کرد ؟ و جای این است که ما از دولتی که طرف اعتماد ما است گله کنیم . و بالاخره دولت هم باید بسهم خودش با وزیر عدلیه که کسکهای بیشتری کرده باشد . مخصوصاً آقای وزیر مالیه هم که این جا تشریف دارند و الان حضور ندارند طرف گله من هستند . و نمیدانم آقایان نمایندگان محترم و همچنین وزیر محترم عدلیه چه فکری می توانند بکنند که اعتبار مالی وزارت عدلیه بیشتر بشود ؟ و در آینه اگر سر و صدائی از اهالی ولایات بلند شد و تقاضای تأسیسات قضائی کردند چه

جوانی به آنها خواهند داد ؟ همین ترشیز آقای زوار فردا تلگرافات شکایات و مکاتیب شان خواهد رسید که ما عدلیه میخواهیم و تأسیسات آبرو مندی باید در ترشیز داده شود . آنوقت به وزارت عدلیه مراجعه میشود وزارت عدلیه هم جواب خواهد داد که اعتبارات کافی نیست ، بودجه کافی نیست ، وزارت عدلیه هم حق خواهد داشت با این اعتباری که حالاً ما داریم تصویب میکنیم و بالاخره يك تبعیض بیموردی مادر این جا قائل میشویم بین مرکز و ولایات و در آینه بالاخره آن دوستمزار تومان هم که از مرکز اضافه می آید بمصرف تأسیسات قضائی ایالات و ولایات مهمه خواهد رسید . از قبیل استیناف که در اصفهان و همدان و رشت و جای دیگر بخواهند تأسیس کنند . این اعتبار هم به مصرف آنها خواهد رسید و اعتبار برای ولایات كوچك باقی نخواهد ماند . این است که بنده با این اعتبار که خیلی خیلی کم است مخالفم و پیشنهادی هم تهیه شده است و جمعی از رفقا امضاء کرده اند که يك اعتباری در حدود چهارصد هزار تومان به اعتبار وزارت عدلیه اضافه کنند و به مجلس پیشنهاد شود و خواهش میکنم از آقایان نمایندگان موافقت فرمایند که حالا که دولت حاضر نیست ما دولت را مکلف کنیم ، مجبور کنیم که هر طور میدانند يك همچو اعتباری برای وزارت عدلیه در آینه زد یکی در نظر بگیرد و پیشنهاد کند و مجلس را پیدا کند .
 وزیر عدلیه - بنده می بینم که بعضی از آقایان دلشان میخواهد نسبت به هر کس که میخواهد در مقابل لایحه مخالف باشد اظهار دلتنگی کنند که عجب مخانی است بنده خیلی متشکرم . بجهت اینکه بیاناتی که آقای یاسائی فرمودند کاملاً با نظری که وزارت عدلیه دارد در قسمت اینکه بالاخره محتاج پول بیشتری است موافق است . البته بنده نمی خواهم از رفقا و همکار های خودم گله داشته باشم . و این قسمتی را که ایشان اظهار کردند بنده هیچ نمی خواستم در این قسمت شرکت کرده

باشم زیرا هیئت دولت راجع بامور عدلیه کمال موافقت را کرده و بطور قطع درآئینه هم خواهد کرد. مسلم است نه بنده فیکر کردم و نه آقایان وزراء همچو تصور میکردند و نه اینکه عملی خواهد بود که ما بیائیم با آن بودجه یعنی با همان میزان پول که داشتیم همان اندازه محاکم را که سابق داشتیم درست کنیم منتهی با یک اضافه حقوقی که باید باعضاء و کارکنان داد. خبر البته این غیرممکن است. پس ما که میخواهیم یک تشکیلات درست کنیم و بقاضی بیشتر حقوق بدهیم بالطبع بایستی یک محلی از برای این کار پیدا کنیم. یک قسمت از این فکر از این راه تأمین شده است که چون یک تغییراتی در تشکیلات پیش بینی شده و آن تغییرات یک مخارجی را میگذارد از اینجا ما یک اضافه پیدا میکنیم، یک صرفه جوئی پیدا میکنیم، ولی با وجود اینها البته ششصد و هشتاد هزار تومان از برای تأسیس یک عدلیه در مملکت ایران با این وسعتی که مملکت دارد یک چیزی است که عملی نیست منتهی این طور قضیه را در نظر گرفتیم و راه حل یافتیم که عجالتاً برای اینکه کار لنگ نماند و بتوانیم شروع بکار کنیم این مبلغ را آقایان تصویب نمایند که ما شروع بکار بکنیم و بالاخره چه این مبلغ باشد چه یک مبلغ اضافه امروز هم داده شود به وزارت عدلیه در یک روز در تمام ولایات ممکن نیست ما بتوانیم تمام تشکیلاتشان را بدهیم طبعاً اول مرکز تشکیلاتش داده خواهد شد بعد بتدریج ده روز داده میشود و بالاخره اگر پول هم حاضر باشد ما نمی توانیم این کار را فوراً بکنیم پس این اعتبار و این اختیار را عجالتاً از مجلس نمیخواهیم فقط همان مقدار که احتیاج داریم و لازم داریم میخواهیم تا اینکه هم کار راه افتاده باشد و هم مقصود اصلی که تأسیس عدلیه با حقوق کافی و اشخاص کافی است تأمین شده باشد. البته آقایان اگر این مسئله را که خود دولت در نظر دارند اینرا

میخواهند به یک ترتیبی با یک پیشنهادی مطمئن تر یک کاری کنند مخالفتی از طرف دولت نخواهد بود ولی در هر صورت این مقصود تأمین خواهد شد و انجام خواهد گرفت و ما هم باندازه که مالیه مملکت و آقایان اجازه بدهند خرج خواهیم کرد.

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است.

آقا سید یعقوب - مخالفم.

رئیس - بفرمائید.

آقا سید یعقوب - در این ماده آقایان یک مذاکرانی فرمودند که حقیقه هیچ موافقی باین جور موافقت نمیکند آقای وزیر عدلیه هم یک موافقی با آن موافق کردند. بنده حکومت را به مجلس میدهم که این موافقت و مخالفت بود؟ پس بنده از آقایان اکثریت تقاضا میکنم چون این ماده یک ماده ایست که بیش از این محتاج به صحبت کردن است. مخالف و موافقی در اینجا صحبت نکردند این است که بنده عقیده دارم که مذاکرات کافی نیست.

رئیس - رأی گرفته می شود به کافی بودن مذاکرات آقایانیکه مذاکرات را کافی میدانند قیام فرمایند.

(معدودی برخاستند)

رئیس - تصویب نشد. آقای طاهری

دکتر طاهری - مخالفت بنده نسبت به این ماده دو قسمت است. یک قسمت راجع به آن چیزی است که آقای باستانی اظهار کردند که با این نظریه که برای اصلاح عدلیه هست بودجه عدلیه که اعتبارش همان ششصد و هشتاد هزار تومان است که قبلاً هم بوده البته وافی نیست و وزارت عدلیه را در محظور خواهد گذاشت چون این قسمت را آقای باستانی مشروحاً بیان فرمودند بنده دیگر وقت مجلس را نمیگیرم. قسمت دیگری که خواستم عرض کنم بیان نظریه است نه مخالفت این است که خاطر مبارک آقایان مسبق و مستحضر است که قسمت

مهم عایدات بودجه مملکتی را ایالات و ولایات میدهند تقریباً ممکن است بگوئیم در ده قسمت نه قسمت با هشت قسمت از تمام بودجه مملکتی را ایالات و ولایات میدهند و دو بایک قسمتش را اهالی مرکز یا از عوائد دیگر می دهند. اگر چنانچه بخاطر بیابوریم اول مشروطیت بودجه مملکتی هشت میلیون بود. و حالا در ۱۳۰۵ بودجه که آمده سی و پنج میلیون و نیم است. هفتاد و یک کرور است این مبلغ گزاف که در مدت مشروطیت اضافه شده (و باید هم اضافه شود زیرا ملت هر قدر نمو و ترقی کند باید مخارجش هم زیاده بشود) باید اهالی ولایات و ایالات بدهند پس باید حتماً از این تأسیسات که در نتیجه دادن این پولها پیدا میشود آنها هم بهره مند شوند. به بودجه مملکتی که نگاه میکنیم تقریباً نصف هر بودجه اختصاص بر مرکز و نصف آن اختصاص به ولایات دارد. هر وقت پولی باید داده شود اهالی ایالات و ولایات باید بدهند هر وقت یک کسر و نقصانی پیدا شود اول متوجه اهالی ایالات و ولایات می شود. در سنه ۱۳۰۴ دوره پنجم از اعتبار عدلیه بیست هزار تومان کسر شد و فوراً بعنوان کسر بودجه دوازده محکمه در ولایات منحل کردیم بدون اینکه به مرکز دست بزنیم در صورتیکه بودجه را اهالی ولایات میدادند ولی بعنوان اینکه بیست هزار تومان کسر بودجه شد دوازده محکمه از ولایات کسر شد. حالا که بودجه عدلیه به اختیار آقای وزیر عدلیه قرار داده می شود و این اعتباری که برای وزارت عدلیه هست صرفاً به اختیار وزارت عدلیه و اگذار می شود و دیگر بودجه به مجلس نمی آید در این ماده چیزی که تضمین کند تشکیل عدلیه های ایالات و ولایات را پیدا نمی شود. ممکن است برای احتیاج مبرمی که برای توسعه تشکیلات در مرکز پیدا می شود اعتبارالیکه در بودجه موجوده برای ایالات و ولایات منظور شده. یک قسمتش صرف مرکز شود. گرچه وزیر محترم کنونی اطمینان میدهند که اینطور نمی شود؛ معذک. نظر به سوابقی که بوده. بنده معتمد

مهم عایدات بودجه مملکتی را ایالات و ولایات میدهند تقریباً ممکن است بگوئیم در ده قسمت نه قسمت با هشت قسمت از تمام بودجه مملکتی را ایالات و ولایات میدهند و دو بایک قسمتش را اهالی مرکز یا از عوائد دیگر می دهند. اگر چنانچه بخاطر بیابوریم اول مشروطیت بودجه مملکتی هشت میلیون بود. و حالا در ۱۳۰۵ بودجه که آمده سی و پنج میلیون و نیم است. هفتاد و یک کرور است این مبلغ گزاف که در مدت مشروطیت اضافه شده (و باید هم اضافه شود زیرا ملت هر قدر نمو و ترقی کند باید مخارجش هم زیاده بشود) باید اهالی ولایات و ایالات بدهند پس باید حتماً از این تأسیسات که در نتیجه دادن این پولها پیدا میشود آنها هم بهره مند شوند. به بودجه مملکتی که نگاه میکنیم تقریباً نصف هر بودجه اختصاص بر مرکز و نصف آن اختصاص به ولایات دارد. هر وقت پولی باید داده شود اهالی ایالات و ولایات باید بدهند هر وقت یک کسر و نقصانی پیدا شود اول متوجه اهالی ایالات و ولایات می شود. در سنه ۱۳۰۴ دوره پنجم از اعتبار عدلیه بیست هزار تومان کسر شد و فوراً بعنوان کسر بودجه دوازده محکمه در ولایات منحل کردیم بدون اینکه به مرکز دست بزنیم در صورتیکه بودجه را اهالی ولایات میدادند ولی بعنوان اینکه بیست هزار تومان کسر بودجه شد دوازده محکمه از ولایات کسر شد. حالا که بودجه عدلیه به اختیار آقای وزیر عدلیه قرار داده می شود و این اعتباری که برای وزارت عدلیه هست صرفاً به اختیار وزارت عدلیه و اگذار می شود و دیگر بودجه به مجلس نمی آید در این ماده چیزی که تضمین کند تشکیل عدلیه های ایالات و ولایات را پیدا نمی شود. ممکن است برای احتیاج مبرمی که برای توسعه تشکیلات در مرکز پیدا می شود اعتبارالیکه در بودجه موجوده برای ایالات و ولایات منظور شده. یک قسمتش صرف مرکز شود. گرچه وزیر محترم کنونی اطمینان میدهند که اینطور نمی شود؛ معذک. نظر به سوابقی که بوده. بنده معتمد

که در این ماده یک تضمینی بشود که نسبت با اعتبارات ایالات و ولایات دیگر دست تعدی از طرف وزارتخانه دراز نشود در این موضوع هم یک پیشنهادی عرض کرده ام. وزیر عدلیه - بنده وارد در قسمت مقدماتی استدلال نمائنده محترم نمیشوم. که عایدات مملکت را اغلب ولایات میدهند و باید فکر آنها بود و همه اش فکر مرکز نباید بود. چون بالاخره ایشان کاملاً تصدیق دارند که مملکت یکی است همه با هم بایستی کمک بکنند و همه با هم بخوبی زندگی کنند. از این راه بنده نمیخواهم تصدیق کرده باشم که چون قسمت عمده عایدات از ولایات میرسد بنا بر این باید از برای ولایات عدلیه درست کرد خیر عقیده بنده این نیست. عقیده بنده این است که چون همه اهل این مملکت هستیم باید برای همه مملکت تشکیلات قضائی ایجاد کرد و در تمام نقاط مملکت باید سعی کرد که قاضی در دسترس مردم باشد. حالا صحبت در این است که به چه شکل این فکر را تأمین کنیم که بالاخره از یک راه دیگری با اساس کار امروز مان مصادمه پیدا نکنند. ما الان یک تشکیلاتی را که داشتیم بکلی منحل کردیم آقایان عجله دارند که یکطوری بشود که تشکیلات در همه جا باشد ولی بقدری طول می دهند بقدری گفتگو و مذاکره می شود بقدری تأمین وسائل در نظر گرفته میشود که آنوقت کار ما شبیه بهمان کاری می شود که عرض کردم دو سال کار می کنیم که پانزده روز مهلت بگیریم. اگر تشکیلات مرکز داده شود و در این بین لواج دیگری بیابوریم و از برای هر جا که کسر داریم بالاخره از یک جایی محل او را برکنیم گمان میکنم خیلی بهتر باشد و الا این استدلالی که میفرمایند (بنده حالا میشکافم) اگر میخواهند بفرمایند که ما بیائیم اینطور مثلاً بنویسیم که بودجه مرکز از این ۶۸۰ هزار تومان بیش از آنچه که بوده است نباید باشد؟

دکتر طاهری - اینطور عرض نکردم.

وزیر عدلیه - همه طرق را عرض می‌کنم چون فرمودید دست تجاوز از طرف عدالتخانه مرکزی به عدلیه و لایات دراز نشود. یعنی اینکه اگر بنا باشد این کار را بکنیم يك مقدراتی از این اعتبار بیش از آنچه اعتبار امرکز در سابق بود صرف مرکز خواهد شد و از اعتبار ولایات کسر خواهد آمد. معنی این عبارت این است که بالاخره اگر میخواستیم دیگر پولی پیدا نکنیم و خرجی نکنیم نتیجه عملی این میشد که مقداری از اعتبار ولایات صرف مرکز میشد و ولایات يك مقدارش بن عدلیه میماند. ولی خیر عرض کردم این مقصود نیست. باز هم تکرار میکنم این مقصود نیست. بعلاوه اگر میخواهند این تأمین را بکنند يك تبصره دیگری هم باید اضافه بکنند که بودجه هر محلی از ولایات باید تغییر نکند. آنوقت نتیجه چه میشود؟ نتیجه این میشود که بودجه گلاپایگن باید همان باشد. کاشان، بزد، همه جا باید همانطور بماند. یعنی درست بر کردیم بهمان صورت سابق با همان پولها چون آنوقت دلیل ندارد که ما بیائیم از کاشان مثلاً بگیریم خرج بزد بکنیم بنده در اینصورت هیچ راهی نمی بینم و از آقایان استدعا میکنم که موافقت بفرمایند و بگذارند این ماده بگذرد. و بالاخره بنده اینجا پنهان نمی‌کنم و از حالا آقایان عرض میکنم که این ۶۸۰ هزار تومان برای عدلیه کافی نیست. این چیزی نیست که حالا خیال کنید بنده عرض میکنم پس فردا می‌آیم يك چیز دیگر را میخواهم ولی قبل از اینکه يك بنی ترتیبی در کار پیدا شود آقایان اجازه بدهند این کار بگذرد و بنده اطمینان میدهم که در يك مدت کمی در يك مدتی که میشود گفت کمتر از آن نمیشود پس از تشکیل عدلیه مرکز عدلیه های ولایات هم افتتاح خواهد شد. ما هم آنچه را که کسر داریم می‌آئیم و می‌خواهیم و درست می‌کنیم. اما اگر بنا باشد از راه این پیشنهادات هم بخواهند اسباب تاخیر فراهم شود و طول بکشد نتیجه چه خواهد شد و چه خواهد

بود؟ بنده در اصلش موافقم با آقایان و نمیشود موافق نباشم. این چه تصویری است که میفرمائید؟ چطور ممکن است که فرض کرد که میخواهند يك عدلیه درست کنند که يك مرکزی را اداره کنند و سه چهار نقطه دیگر را این معقول نیست. ولی اگر آقایان موافقت بفرمایند که زودتر این کار بگذرد زودتر به مقصود خودشان که می‌خواهند عدلیه های ولایات افتتاح شود خواهند رسید اما اگر چنانچه بنا شود که می‌پیشنهاد بکنیم بنده که بد بختانه نمیتوانم این پیشنهادات را قبول کنم و ناچارم مقاومت کنم. امشب هم میگذرد. بعد چند روز تعطیل خواهد بود و دوسرته لایه از سر میگیریم و بالاخره نه تکلیف بنده معلوم شده است نه تکلیف مردم آقایان خودشان خبر دارند که کم کم در ولایات این مسئله تولید زحمت کرده در ولایات هیچ تشکیلات قضائی نداریم و بالاخره مردم نمیدانند بکجا رجوع بکنند و شاید مقاماتی که نباید مداخله در این امور بنمایند مداخله می‌کنند. خوب. اینها موکلین شما هستند. اهالی همین مملکتند باید زودتر آنها را راحت کرد، بچه وسیله؟ وسیله این است و جز این نیست یا واقعاً راستی، راستی از روی قلب و از روی دل. بیائید موافقت کنید همان طور که روز اول موافقت کردید یا اگر نمیخواهید بنده عرض میکنم اصراری ندارم و حق هم ندارم اصرار کنم اگر اصرار میکنم از رای این است که خواستم يك کاری در این مملکت بشود و بالاخره ناآن درجه آخر سعی کنم که آن مقصود تأمین شود. ولی اگر دیدم که واقعاً هر کسی بهر عنوان و هر دفعه به يك صورت يك پیشنهادی، يك تبصره يك ماده الحاقیه یا به يك عنوان دیگری می‌آید جلو کار را میگیرد آنوقت که بنده فهمیدم جلوی کار را میگیرند مملکت را که معطل نخواهم کرد. پس يك کاری بکنید که زودتر معلوم شود یا بگویند اشتباه کردیم عدلیه اینچوری نمیخواهیم، عدلیه اینچوری میخواهیم والا عرض کردم از یکدست دادن و از دست

دیگر پس گرفتن اینرا اسمش را سخاوت نمیگذارند. جمعی از نمایندگان - مذاکرات کافی است. رئیس - پیشنهاد آقای دادگر قرائت میشود. (بشرح آنی خوانده شد)

ماده ۳ را بشرح ذیل پیشنهاد مینماید:

بوزارت مالیه اجازه داده می‌شود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای سال ۱۳۰۶ مبالغی را که در نتیجه تقلیل حقوق یا حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی می‌شود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به تشخیص وزارت عدلیه بپردازند. و نیز وزارت مالیه مجاز است از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ يك صد هزار تومان برای تشکیلات وزارت عدلیه بر بودجه ۱۳۰۶ پیشنهاد مجلس کند و با تصویب بودجه تفصیلی وزارت عدلیه يك دوازدهم جمماً هفتصد و هشتاد هزار تومان خواهد شد همه ماهه به وزارت عدلیه پرداخت نماید.

رئیس - این قسمت اخیر با نظامنامه مخالف است

قسمت اول چون لفظ پیشنهاد دارد می‌شود رأی گرفت دو پیشنهاد دیگر هم در اینموضوع رسیده است آنها هم قرائت میشود بعد آقایان توضیح میدهند و رأی میگیریم (بشرح آنی قرائت شد)

تبصره ذیل را به ماده سوم پیشنهاد میکنیم.

تبصره - وزارت مالیه مکلف است برای توسعه تشکیلات عدلیه ولایات معادل چهار صد هزار تومان علاوه بر اعتبار ۱۳۰۵ وزارت عدلیه محلی تهیه و بر بودجه ۱۳۰۶ آنوزارتخانه علاوه پیشنهاد نماید. یاسائی عراقی - محمود رضا - ملک مدنی - نظامی - سید کاظم

رئیس - آقای دادگر

دادگر - بنده احتمال میدهم خطم خوانا نبوده خوب قرائت نشده چون هر کسی خط خودش را بهتر می‌تواند بخواند اجازه میفرمایند خودم پیشنهاد را

قرائت نمایم:

به وزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مبالغی را که در نتیجه تقلیل حقوق یا حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به تشخیص وزارت عدلیه بپردازد. و نیز وزارت مالیه مجاز است از محل اضافه عایدات ۱۳۰۵ يك صد هزار تومان برای تشکیلات وزارت عدلیه بر بودجه ۱۳۰۶ پیشنهاد مجلس کند و با تصویب بودجه تفصیلی وزارت عدلیه يك دوازدهم جمماً هفتصد و هشتاد هزار تومان خواهد شد همه ماهه به وزارت عدلیه پرداخت نماید.

عرض کنم که نظر بنده از کجا ناشی است اینجا توضیح دادند و غالب اعتراضات هم از این حیث بود و نظر آقای وزیر عدلیه هم این بود و کراراً هم اینجا توضیح دادند که مقصود این نیست که وزارت عدلیه را در همین حدودی که بوده است تشکیل کنند. نظر توسعه و اضافه حقوق دارند، در نظر دارند قاضی را طوری مکفی کنند که محتاج به تشبث و تدارک از محل های دیگر نباشد. این طرز فکرشان است. و از طرف دیگر غالباً شکایت میشد (کسی نمیگفت تشکیلات عدلیه زیاد است) و میگفتند که تشکیلات عدلیه کم است و باید توسعه پیدا کند. این دو مقدمه به بنده حالی میکند که وزارت عدلیه باید بر بودجه اش افزود شود. خوب حالا آقای وزیر عدلیه يك اعتباری در حدود ۶۸۰ هزار تومان میگیرند و او را میخواهند در مرحله اولی از طهران بموقع اجراء و عمل بگذارند این هیچ گفتگو ندارد باید از آن سیصد هزار تومان اعتبار مرکز بالا برود این اضافه را از کجا باید بیآورند؟ از بودجه عدلیه ولایات (این تشخیص را وکلای ولایات باید بدهند) آن وقت بودجه ولایات میباشد برای آینده بنا بر این باید عجزاً يك چاره جوئی کرد بنده با منطق آقای وزیر عدلیه هم

موافق هستم اما اینکه گفته شد موافقت با مخالفت میانبد
 بالاخره موافقت با مملکت است. بل شخص نیست آقای
 یاسائی بل یک دولت است. باید بوزارت عدلیه
 توسعه داد و او را قادر کرد که آن بوضع اعتراضات که
 عامه بر وضعیات عدلیه دارند بچیران شود. آقای وزیر
 عدلیه این مطلب را تشخیص کرده اند. اختیاراتی هم
 با ایشان داده شده و ایشان هم آن کمی هستند که این کار
 را بعهده گرفته اند و پول میخواهند و بالاخره با امساک
 و تقلیل در مصرف هم نمیشود یک کار چنین عظیمی را
 کرد و این کار جای اینها دارد که یک قدری توسعه بر
 بودجه‌اش داده شود. در ماده چهارم صد هزار تومان پیش‌بینی
 شده برای ساختمان عدلیه. این بعقیده بنده چیزی خون
 است چون بنای عدلیه باید در متداعین نافذ باشد و یک
 حیاط کثیف با یک شکل نامطلوبی غالباً آن رعب و هراسی
 که باید در متداعین داشته باشد ندارد
 کازرونی - یعنی ولایات.

دادگر - عموماً ولی حالا ممکن است که این
 فکر را تحت مرتبه مؤخر بگذاریم. این فکر بنده
 است که این صد هزار تومان را که برای بنا میخواهند
 و تثبیت و اقدام هم دارند که پول برای این کار پیدا
 کنند خوب است ترتیب حقوق را مقدم بدارند
 و بنابر مؤخر. حالا ما این ماده چهارم را ادغام کردیم
 و داخل در ماده سوم کردیم و گفتیم که این صد هزار
 تومان با آن صرفه جوئی‌هایی که گفتیم از نقطه نظر تدریج
 تشکیلات پیدا خواهد شد اینها را روزی هم بگذارند و جمعاً
 شود صد و پنجاه هزار تومان یا صد و هشتاد هزار تومان
 و این مبلغ وسیله توانائی آقای وزیر عدلیه باشد در توسعه
 حقوق که یکی از شرایط اصلاح تشخیص کرده اند. آن نظری
 را هم که آقای رئیس فرمودند که مخالف با نظامنامه است آنهم بکل
 ممکن با افزودن اینکه پیشنهاد مجلس بگنجد درست خواهد شد
 قبلاً هم دولت بیک شکل دیگری رضایت برداشت این
 صد هزار تومان را داده است نهایتاً ما نظریه خردش

بودجه باز باشد که تمام تشکیلات را بکمتره بدهد.
 این در حقیقت عین همان منظور و مقصودی است که
 آقای طاهری و آقای یاسائی و سایر رفقا دارند. غیر
 از این اگر میخواهیم بکنیم وزارت عدلیه نمیتواند آن
 تشکیلات وسیع را که باید در تمام مملکت بدهد در دفعه
 واحد بدهد. باید مطابق توانائی بودجه یعنی بودجه فعلی
 که ششصد و هشتاد هزار تومان است به هر جا که میرسد
 یک تشکیلاتی بدهد و قتیکه ما این اجازه را دادیم و بودجه
 یکباره این تشکیلات معلوم شد میفهمیم در آخر سال
 ۱۳۰۶ چقدر کسر داریم. در حقیقت ما از مدت
 سال کبر میآوریم بودجه فعلی ممکن است شش ماه هفت
 ماه هشت ماه بودجه وزارت عدلیه را تأمین کند
 چهار ماه پنج ماه شش ماه از آخر سال ما کم
 میآوریم. البته بهتر این بود که آقای وزیر عدلیه
 تمام تشکیلات را در نظر گرفته باشند که ما بدانیم
 چقدر میشود ولی در عین حال این را هم باید فکر
 کرد که در یک مدت کمی تمام امور را نمیشود یک
 مرتبه انجام داد. هم قوانین را نوشت هم تشکیلاتش را
 داد هم بودجه اش را نوشت اینها بالاخره زمان
 میخواهد مدت میخواهد اسباب میخواهد اسباب
 هم یکی بودجه است و پول. در عین حال بنده تصور
 میکنم که برای تأمین فکر وکلای ولایات مخصوصاً آقای
 زعیم و یک عده از رفقا که در خارج مجلس در این باب
 مذاکره میکردیم و بالاخره خود بنده هم که اغلب
 آقایان میدانند از نقطه نظر خبری نمیخواهم دفاع کنم
 و بالاخره معتقدم که نایستی طوری باشد که بنده هم
 مطمئن شوم و باید یک تأمین را قائل شوم برای آتی
 ولایات معهداً بنده خواستم از نماینده محترم آقای دادگر
 تقاضا کنم که چون یک قدری پیشنهاد شایسته مخلوط و
 آخیش هم همانطور که مقام ریاست فرمودند تند است
 یعنی نزدیک است که مخالف نظامنامه باشد و پیشنهادی
 که آقای یاسائی و عده از آقایان فرموده اند و دولت

را عوض میکنیم. بعلاوه هر قانونی متضمن یک مخارجی
 هم هست. حالا در این موضوع هر فکری هست بنده
 انتقاد نمیکنم ولی فکر بنده این است که این ماده طوری
 تنظیم شود که آقای وزیر عدلیه از حقوق ولایات بر ندارند
 و برگر بفرزایند و هر دو کار را توأم بتوانند بکنند
 صد و پنجاه هزار تومان اضافه داشته باشند که نصف
 آنرا بر تشکیلات مرکز و نصف آنرا بر تشکیلات ولایات
 فعلاً بفرزایند. با آن تبصره هم که آقای یاسائی در ضمن
 مذاکره شان فرمودند مخالف نیستم برای اینکه این
 صد و پنجاه هزار تومان را هم کافی برای مقصود میدانم
 این بود تمام توضیحات بنده و بنده خیال میکنم که
 اقتضا دارد ما این مساعدت را بکنیم آنوقت نگرانی وکلای
 ولایات هم طبعاً رفع میشود و نظر واحد خواهیم داشت و
 این قضیه بدون اشکال رفع میشود.

شیرازی (مخیر کمیسیون بودجه) - عرض کنم در
 مسائل اگر ما جنبه افراط و تفریط را تعقیب نکنیم
 البته بهتر خواهد بود و ممکن است به نتیجه هم برسیم
 بنده خودم از اشخاصی هستم (آقای کازرونی و سایر
 رفقا هم اطلاع دارند) که همیشه طرفدار حفظ حقوق تمام
 مملکت و ولایات نسبت به مرکز بودم حالا هم این عقیده
 را دارم ولی بالاخره این فکر را ما نباید اینقدر توسعه
 بدهیم تا رود روی ملوک الطوائفی همه جا مملکت است
 طهران، یوشهر، اصفهان، همه جا یکی است و باید
 حقوقشان هم متسواً رعایت شود ولی بعنوان اینکه
 نخواهیم متصل سنگ ولایات را بسینه بزنیم بالاخره
 میترسم کم کم جنبه افراط را پیدا کند و یک معایبی
 هم داشته باشد. اساساً لازم است بنده در این ماده
 چون در کمیسیون بودجه در اطراف آن خیلی صحبت
 شده بیشتر توضیح بدهم شاید رفع نگرانی‌ها هم رفقا بشود
 این ماده در حقیقت دست وزارت عدلیه را باز میکند
 برای اینکه بتواند تمام تشکیلاتی را که در نظر دارد
 در تمام مملکت شروع نکند یعنی دست او از نقطه نظر

را متکلف میکند باینکه تهیه محل کند و بعد از تهیه
 محل بودجه آخر سال ۱۳۰۶ را که از مدت کسر
 میآوریم تعیین کند و مجلس شورای ملی پیشنهاد کند
 مجلس هم که رأی داد صورت خرج پیدا میکند آن
 وقت آنرا دولت پیشنهاد کرده است و ما هم تصویب
 میکنیم بنا بر این آن پیشنهاد نسبتاً بعقیده بنده شاید
 بهتر باشد، ایشان هم موافقت بفرمایند، چون ماده بعد
 را نمیشود موکول بنظر حضرتعالی کرد زیرا صد هزار
 تومان راجع به بنا نیست و امروز یک تشکیلات را
 که میدهند اسباب میخواهد، وسائل میخواهد، همه
 چیز میخواهد یک قسمتش هم بنا است که باید یک
 تعمیراتی بکنند. این است که بنده از ایشان تقاضا میکنم
 که با پیشنهاد آقای یاسائی و سایر آقایان موافقت بفرمایند
 بنده هم ممکن است از طرف کمیسیون موافقت کنم ولی
 این پیشنهاد را نمیتوانم قبول کنم
 دادگر - اجازه میفرمائید؟
 رئیس - بفرمائید.

دادگر - عرض کنم بنده نظری ندارم در طرز اینکه
 چطور افزوده شود بنده نظرم این بود که یک توسعه باشد
 حالا آن تبصره اگر این نظر را تأمین میکند بنده اصراری
 ندارم و بالاخره با آن تبصره موافقت کنیم
 رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - این تبصره که پیشنهاد و تقدیم شده است
 محتاج بتوضیح زیادی نیست چون مذاکراتی که شده
 در اطراف همین تبصره بود چیزی که بنده میخواهم
 تکرار کنم این است که دولتهای وقت چندان توجهی
 بتوسعه تشکیلات قضائی در گذشته نکرده اند و در آتی
 هم معلوم نیست وزرای مالیه دولتهای وقت آن موافقت‌هایی
 که ما وکلای ولایات دلمان میخواهد در قسمت بودجه
 عدلیه بکنند بالاخره این فکر را خود مجلس باید بکند
 در دوره پنجم بنده نظر دارم که یک وقتی در کمیسیون
 عدلیه خدمت آقای مشیر الدوله مذاکره میکردیم که

چه باید کرد که دولتها حاضر شوند با توسعه تشکیلات عدلیه در ولایات موافقت کنند و هی برای هر موضوع جزئی خرجهای پیشنهاد نکنند از آنطرف مثلاً در بندر لنگه و بندر عباسی که میخواهند عدلیه تاسیس شود میگویند بودجه نیست در صورتیکه آنجا سر حد است و عدلیه میخواهد علی ای حال ما مخصوصاً باستی در سر حد است که در انظار خارجیهها است نشان بدهیم که ما عدلیه خوب داریم عدلیه خوب هم پول میخواهد ایشان گفتند که اصلاً ما باید بودجه قوه قضائیه را مستقلاً و بیک طرز خاصی از طرف مجلس شورای ملی تهیه کنیم و بدولت بگوئیم که بودجه عدلیه ما این است و کم و زیاد نباید بشود و هر روز عدلیه را برای کمی عایدات نباید منحل کرد که اگر نکسی در عایدات پیدا شد بروند سراغ سایر تشکیلات مملکتی نه قسمت قضائی و خرده خرده بنده فکر کردم و می بینم حالا هم که میخواهیم بیک اصلاحات اساسی در کار عدلیه بکنیم باز در قسمت پول و اعتبار مالی دولت آن مساعدتی را که لازم است نمیکند بنا بر این ما این پیشنهاد را تهیه کردیم که درات مکلف و ناگزیر است در حدود چهار صد هزار تومان اعتبار برای تشکیلات عدلیه های ولایات درآئیه بمجلس پیشنهاد بکنند و ما هم موافقت کنیم و رأی بدهیم و توضیحات دیگری هم که لازم داشت قبلادادم.

رئیس - آقای بیان

مرتضی قلیخان (بیان) - بنده در قسمت این تبصره که پیشنهاد شده است نمیدانم چه صورتی پیدا خواهد کرد، مطابق ماده ۶۵ نظامنامه مجلس نمیتواند اضافه خرجی را پیشنهاد کند چه برای حقوق و چه برای تاسیسات هیچوجه من الوجوه مجلس نمیتواند بیک اضافه خرجی را در لایحه بودجه پیشنهاد کند. اگر ما در این پیشنهاد نظر داشته باشیم که عملی شود و دولت بموقع عمل بگذارد که گمان میکنم بواسطه آن اشکال صورت وقوع پیدا نخواهد کرد و اگر بخواهیم اسباب دلخوشی باشد چهار صد هزار تومان که

سهل است پنج کرور و پنج میلیون هم ممکن است نوشت و دلخوشی داشته باشیم که با این پیشنهاد ما دارای عدلیه در ایالات و ولایات خواهیم شد. بنده این را هیچ مؤثر نمی بینم و از آن جنبه که ماده شصت و پنج جلوگیری میکند ما نمیتوانیم بعنوان اینکه پیشنهاد خرج را دولت باید بدهد این پیشنهاد را قبول کنیم و از طرف دیگر هم وقتی آن آثر درش نباشد آنوقت بیک چیز لغوی میشود. بنا بر این اگر نظرهائی هم باشد خوب است بموقع خودش اقدام بکنیم نه در لایحه بودجه. ممکن است بطرق دیگری که نظامنامه و قوانین بما اجازه میدهند از آن طریقها اقدام کنیم که آثر داشته باشد و الا این طرز بعقیده بنده بی اثر است و از جهة نظامنامه مانع دارد و هیچوقت نباید قانون را ما بیک طوری بنویسیم که در حقیقت بی اثر ماند و بعد بموقع اجرا گذاشته نشود.

رئیس - آقای مخبر.

مخبر - اولاً چون در این پیشنهاد ذکر شده است که دولت باید قبلاً تهیه محل کند بعد هم بیاورد بمجلس و این اعتبار را از تصویب مجلس بگذرانند این بیک چیز خیلی واضح و مسامی است که پیشنهاد خرج نیست اماموضوع اینکه فرمودند (اگر محل نباشد) این را بنده که میخواهم از طرف کمیسیون قبول کنم قبلاً خودم تحقیقاتی در این باب کرده ام و آن این است که بیک اضافاتی در بودجه ۱۳۰۵ ماداشته ایم یعنی بیک اضافه عایدات و بیک صرفه جوئیهای. بیک قسمت از اینها هنوز معلوم نیست که اضافهات مسلم است یا نیست چرا؟ برای اینکه هنوز بیک مخارجی در پیش دارند که پرداخته نشده ولی در هر صورت بیک اضافه عایدی ما داشته ایم. بیک اضافه عایدی که در سنه ۱۳۰۶ هم خواهیم داشت، چون این اضافه عایدی ها بیک اضافه آتی نبوده، اضافه عایدات جاری بوده است، اضافه عایدات گمرک بوده است، اضافه عایدات محل نفت

بوده است، از مالیات مستقیم بوده است که حالا ظاهر شده و کم کم معلوم شده ما اضافه عایدی داریم همینطور بیک مالیاتهایی بوده که سابقاً گرفته نمیشده از بیک اشخاصی و الان گرفته میشود، روی هم رفته بیک اضافه عایدات و صرفه جوئیهای ما داشته ایم که ممکن است همالطور که گفته شد ما در آئیه بیک محلی برایش در نظر بگیریم و خرج کنیم.

مدرس - اضافهات برای سرمایه بانگ معین شده مخبر - در سنه ۱۳۰۶ که مسلم ما معادل چهارصد هزار تومان اضافه داریم بلکه از این مبلغ هم بیشتر است و چندین برابر این مبلغ است.

مدرس - آن هم مال بانک است.

مخبر - پس دولت میتواند از آن محل بیک پیشنهادی بکند وقتی هم دولت پیشنهاد کرد بمجلس و تصویب شد دیگر گفتگوئی نیست. راجع بیانک هم که آقای مدرس فرمودند ما تا ۱۳۰۵ را در نظر گرفتیم. مال ۱۳۰۶ را در نظر نداریم. در هر صورت ما ها که بولایات علاقه مندیم و بتوسعه قوه قضائیه علاقه مندیم دولت را مکلف می کنیم که محلی در نظر بگیرد و بمجلس پیشنهاد بکند بنا بر این بنده چون این پیشنهاد را در خارج هم دیدم قبول میکنم.

آقا سید یعقوب - کی ما این را دیدیم! برخلاف ماده شصت و پنجم است!! آقای رئیس استدعا میکنم توجه بفرمائید من دارم خفه میشوم.

رئیس - راجع به پیشنهاد صراحت ندارد.

مدرس - اضافه ۱۳۰۶ هم کلام این است مال بانک بود.

رئیس - چون تبصره است این را بعد رأی میکنیم. محاله اصلاحاتی که راجع بخود ماده شده است مقدم است پیشنهاد آقای مدرس قرائت میشود (شرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم در ماده سوم بجای لفظ بتشخیص

وزارت عدلیه نوشته شود مطابق اشلی که بتصویب مجلس شورای ملی خواهد رسید.

مدرس - عرض میشود که هم در ماده واحده و هم در این مواد شاید بعضی چیزها بنظر من خوب نبود ولیکن مخالفت نکردم الا آن چیزهایی که بعقیده بنده بآن رک و تین میخورد آنرا مجبورم اظهار کنم. مجلس شورای ملی از اسباب آتش خوردن بیک انگشت دارد و آن این است که هر پولی که از مردم میخواهند بگیرند باید بتصویب مجلس شورای ملی برسد هرچه هم خرج بشود آن هم باید بتصویب مجلس شورای ملی باشد. آن علتی که آقای وزیر عدلیه در اصلاح عدلیه فرمودند که حقوق کم است بنده هم تصدیق می کنم شاید حقوق باید زیادتر بشود ولی هیچ لزومی ندارد که آن زیادی مطابق نظر خود وزیر عدلیه باشد. اشلی ترتیب بدهند، آن اشل سابقی که در وزارت عدلیه بود خوب نبود؟ کم بود؟ بد بود؟ بیک اشلی ترتیب بدهند موافق آنچه بنظرشان مدخلیت در اصلاحات دارد، درجه اول چهل و پنج تومان بود.

صدر پنج تومان بکنند درجه دوم را دو بیست تومان بکنند و آن اشل را تقدیم مجلس شورای ملی کنند و بعد از آنکه مجلس شورای ملی تصویب کرد بموقع اجرا بگذارند. بلکه عقیده بنده این است که بنظر وزیر عدلیه بودن مضر باصلاح است زیرا اگر پول بنظر شخص شد ارباب توقعش و مزاحماتش زیادتر خواهد شد و این مفید بآن نظر نیست اما اگر مجلس اشل را تغییر داد، بیک اشلی قضات داشتند، مجلس تغییر داد و زیاد کرد، آنوقت وزیر عدلیه بموقع اجرا میگذازد، این هم قانون است، هم اساسی است، هم مجلس شورای ملی بوظیفه اش رفتار کرده است، وزیر عدلیه هم مورد نزاحم و توقعانی که شاید محل به پیشرفت کارش باشد نشده است. لهذا بنده توقع میکنم (چون حالت ندارم بیش از این صحبت ندارم) آقای وزیر عدلیه این را قبول بفرمایند. پیشنهاد دولت هم این را نداشت، آقایان کمیسیون بودجه شاید

خواننده اند درستش کنند بعقیده من خرابش کرده اند
حالا هم ممکن است بفوریت امشب اشل را درست نمایند
و فردا شب پیشنهاد مجلس نمایند والا بنده این را خوب
نمیدانم پنجام کزور در سال مخارج ما است تقریباً نصف
آن از نظر مجلس رفته است بیرون نصف دیگر مانده است
هر وزیر هم فردا این توقع را میکند که ترتیب پول
بنظر او باشد و این خوب نیست . لهذا این پیشنهاد
را کردم .

وزیر عدلیه - فوق العاده بنده متأسفم و واقعاً هم
متأسفم که حضرت آقای مدرس بحالت کسالتی که داشتند
بفرمایند توقع میکنم و بنده ناچار شوم عرض کنم
که بنده نمیتوانم قبول کنم . . .
مدرس - مختارید .

وزیر عدلیه - و این واقعاً از روی تأسف قلبی است
و علت این مسئله هم این است که آن رقبه بندی و اشل
که ترتیب داده شده است در قانون استخدام قضات بموجب
يك مله بنده به بنده اختیار داده شده است که در این
خصوص پیشنهادی تهیه کنم و از کمیسیون بگذرانم و
تا وقتی که نیامده است بمجلس و مجلس او را بهم زده است
معمول خواهد بود . اگر بنده بخوام قبول کنم اشل
را بیاورم بمجلس ممکن است فردا هم مجبور شوم که يك
چیز دیگرش را بیاورم در صورتیکه بنده بآن اختیاری
که داده شده است نمبخوام دست بخورد . اگر مقصود
قسمت تعیین حد اقل است که آنوقت نتیجه گرفته
نخواهد شد حد اقل را هر قدر آقایان میدانند معین
میکند منتهی تفاوت بین درجات را بطوریکه خودم مصلحت
میدانم معین میکنم و البته سلیقه در کار مداخلت دارد هر کس
يك قسم سلیقه دارد آقا تصور میفرمائید که اگر اینطور نشود يك
ضررهای زرگی متوجه کار متوجه مملکت میشود
مدرس - شده .

وزیر عدلیه - شده است ؟ حالا که بنده چاره اش
را نمیتوانم بکنم ولی عرض کردم این يك تفاوت

سلیقه است بالاخره بنده لابد وقتی پیشنهادی میکنم و
تقاضا و تمنا می کنم مطابق آن سلیقه خودم این کار
را می کنم حالا تکلیف را مجلس چطور تشخیص میدهد
آنها البته بسته است بسلیقه آقایان . حالا بنده
میخواهم نمنا کنم همانطور که فرمودند بعضی از این
مواد چندان خوب بوده بنظرشان و با يك نظری که
بنده بقین دارم نظر مصلحت بیفی است موافقت کرده
اند اینجا هم بنده را دچار اشکالی نفرمایند برای اینکه
همانطور که عرض کردم هر چه فکر می کنم که بتوانم
راه حلی پیدا کنم می بینم جز این نخواهد شد که آن
ماده واحده که يك اختیاری داده است و يك مدتی هم
الان گیر آن هستیم ناچار برای اجرای آن اختیارات يك
پول هائی لازم است و حالا از يك گوشه آن يك چیزی
کاشته شود این خیلی از برای بنده مشکل است چرا ؟
بنده ناچارم این را بطور اشاره عرض کنم . الان يك
مدتی است قریب يك ماه شاید آقا بواسطه گرفتاریهای
زیاد خودتان متوجه نباشید بنده هم چون نمیخواهم
در خط مدافعه در این قضیه باشم هنوز مدافعه نکرده
ام شنیدم يك عده در این شهر پامیشوند از صبح تا
شام اینطرف و آنطرف این در خانه و آن در خانه
اشخاصی را که تصور میکنند دازای حیثیت و آزوئی
هستند آنها را می بینند و آنها میگویند این کار اساسی
ندارد مجلس يك رأی داد ولی در باطن معلوم نیست
اکثریت موافق باشد يك صحبتی بود شما چرا قبول
میکنید شما چرا باعث میشوید بکعبه بی نان بشوند ؟
این بد است اگر بنا باشد يك کاری که بکام است گذشته
ما حالا ازش صرف نظر کنیم بنده تأیید میکنم آن
فکری را که بکعبه دارند رواج میدهند ولی اگر آقایان
میخواهند این فکر زویج نشود و اگر میخواهند نشان
بدهند که مجلس باصلاح عدلیه علاقه مند است بالاخره
بگذارند تشکیل شود دوسه ماه کلر کنند ببینند کارش
خوب است یا نه اگر میخواهید این کار را بکنید

استدعا میکنم دست بآن اختیاراتی که آروز دادید امروز
ترتیب چون بموجب آن ماده واحده یکی از جاهائی که بنده
حق دارم درش دخل و تصرف کنم قانون استخدام
قضات است و در آنجا ترتیب اشل را معین کرده و اگر
امروز این را قبول کنم و اشل را بیاورم بمجلس قسمتی
از آن اختیار را فسخ کرده ام بنده که فسخ نمیکنم آقایان
میخواهید پس بگیری خودتان مختارید
مدرس - آن ماده دلالت ندارد .

رئیس - آقای مخبر .
مدرس - اگر اجازه بدهید نفس بکنیم بیستم آن ماده
دلالت دارد

وزیر عدلیه - ممکن است نفس کنید

مخبر - عرض کنم چون نظر عناد و لجاجی نیست
و بنده میدانم که يك مقصود اساسی آقای مدرس دارند
که تصور میکنم در ضمن ماده ششم همین لایحه نظر
اساسی آقا نامین شده است و آن این است که هر خرجی
باید بالاخره با اجازه مجلس شورای ملی باشد و اما اینکه
میفرمائید اشل را ما اینجا تعیین بکنیم اگر آقای
مدرس اشل را تعیین میفرمودند و پیشنهاد میکردند
که ما این قانون را باز موکول بیک قانون دیگر
نکنیم و تعویق نیندازیم باز بهتر میشد موافقت کرد باین
معنی که آن نظر اساسی که داشتند همین امشب نامین
بکنند نه اینکه بگذاریم بکجا دیگر بعلاوه پیشنهاد
فعلی آقای مدرس بعقیده بنده و يك عده با آن اختیاراتی
که ما بوزیر عدلیه دادیم مناقض است برای اینکه در
آنجا تصریح دارد که ایشان تشکیلات را برطبق يك
قانون استخدامی بدهند که آن قانون استخدام از يك
کمیسیونهائی میگردد و میآید بمجلس و امروز نمیتواند
قبلاً اشل را معین کنند آن قانون وقتی منظم شد با اشل توام
است اشل بندی قانون استخدام در جزو قانون استخدام
است وقتی خود قانون استخدام تعطیل شد بالطبع یکی
از مواد او هم تعطیل شده است بنا بر این بنده تصور

میکم پیشنهاد آقا مناقض با آن ماده باشد . حالا اگر
آقایان موافقت میفرمایند نفس بشود و در خارج يك
توافقی پیدا شود و الا با این ترتیب بنده نمیتوانم قبول
کنم .

رئیس - پیشنهاد آقای زعیم
(باین ترتیب خوانده شد)

بنده پیشنهاد میکنم قبل از گرفتن رأی راجع به
پیشنهاد آقای مدرس نفس داده شود .

رئیس - مخالفی ندارد ؟
(گفته شد خیر)

(در اینموقع جلسه برای نفس تعطیل و پس از
نیم ساعت مجدداً تشکیل گردید)

رئیس - در اول جلسه مجال نشد عرض کنم در
موقع تجدید سال چون اعلیحضرت همایونی در مرکز
نشریف نداشتند بر حسب معمول شرفیانی حاصل نشد
و بطوریکه مذاکره شد بنده تلگراف تبریک از طرف
مجلس حضور شان عرض کردم بموجب جوانی که مرقوم
فرموده بودند اظهار مسرت و خوشوقتی از احساسات
مجلس فرموده اند و اظهار امیدواری کرده اند که در
سال جدید انشاء الله مجلس شورای ملی موفق باصلاحات
مهمی برای مملکت خواهد شد (جمعی از نمایندگان -
انشاء الله) و اطمینان داده اند که در کارهای مملکتی
و اصلاحات هر گونه مساعدت و معاضدت که از ناحیه
اعلیحضرت لازم شود با کمال مسرت تلقی خواهند کرد
پیشنهاد آقای زوار قرائت میشود .

(بشرح ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم در ماده سوم بجای بابت اضافه
حقوق یا مشاغل جدیده بتشخیص وزارت عدلیه بپردازد
نوشته شود برای تشکیلات ولایات جزء

رئیس - آقای زوار
زوار - ماده شصت و سه را کاملاً مراعات خواهم کرد

علاوه بر اینکه اولاً بنده اول کسی بودم که در پشت تریبون از عملیات حضرت آقای داور وزیر محترم عدلیه بنام عموم ملت ایران تشکر کردم و اقدام ایشان را یکی از اقدامات حیاتی برای مملکت میدانم مخالفت بنده هم باز اصلاً راجع باصول حیاتی مملکت است راجع باین ماده علاوه بر اینکه العدل اساس الملك و ان الله یامرکم بالعدل والاحسان یکی از شروط مسلمة دین اسلام است وقتی وارد مجلس شورای ملی میشوم چشمان میافتد به آن خط برجسته که آنجا نوشته شده است (عدل مظفر) که حقیقه باخون جوانهای ایران آن خط نوشته شده است و این بنده را وادار میکند که بنام حفظ حقوق ولایات از حضرت آقای داور وزیر عدلیه تقاضا کنم که اگر در تشکیلات جدید ایالات و ولایات را در نظر دارند بالاخره ترشیز هم تأمین میشود یا خیر؟ اگر ایالات و ولایات هم تأمین میشود بنده مسترد میکنم اگر تأمین نمیشود بنام مخالفت عرض میکنم و استدعا میکنم که در این ماده سه يك چیزی گنجانده شود که ما بتوانیم بموکلین خودمان بگوئیم که مقصود هیئت دولت تنها طهران نیست و فکر شما هم هستند و بالاخره هیچوقت ما حاضر نیستیم که طهران را از ولایات مجزا کنیم و در عین حال بنده که یکنفر وکیل ولایات هستم در مقابل طهران آستین عبا را کشیده تعظیم میکنم و استدعا می کنم که در فکر ولایات خصوصاً بفکر ترشیز هم باشند.

وزیر عدلیه - اگر مقصود آقایان این است که ترشیز هم از حیث محکمه تأمین شود بنده بایشان اطمینان میدهم که کاملاً راحت باشند و ترشیز هم تأمین خواهد شد. بنا بر این استدعا می کنم پیشنهادشان را پس بگیرند

زوار - اگر ترشیز تأمین میشود مسترد میکنم
(خنده نمایندگان)

رئیس - پیشنهاد آقای طاهری

(مضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل بماده سوم اضافه شود تبصره - وزارت عدلیه مکلف است اعتباراتی را که در بودجه ۱۳۰۶ موجود در کیسیون برای تشکیلات قضائی ایالات و ولایات یدش بینی شده است با صرفه جوئیهای حاصله منحصرأ صرف تشکیلات ایالات و ولایات نماید و نیز هر مبلغی بر اعتبار وزارت عدلیه اضافه می شود به نسبت اعتبارات مرکز و ولایات تقسیم نماید

رئیس - آقای طاهری

دکتر طاهری - بنده قبلاً يك عریضی کردم که تقریباً توضیح این پیشنهاد بود حالیه هم باز يك مقداری عرض میکنم اولاً این را لازم است عرض کنم که بنده با وزیر فعلی عدلیه گذشته از اینکه ارادت داشته و دارم کاملاً معتقد و موافق هستم. در جوابی که نسبت بعریض بنده دادند يك قسمت تعریض بود که خوبست آقایان بهتر موافقت بفرمایند که این لایحه زودتر بگذرد و خواستم اینرا عرض کنم که از طرف مجلس کمال موافقت نسبت باایشان شده و میشود. قوه قضائیه که یکی از پایه ها و اساس مشروطیت هست که ایشان برای اصلاحات آن حاضر شده اند مجلس کمال موافقت را دارد و اختیاراتی که برای تشکیلات و استخدام قضات خواستند تقدیم شد و حالیه هم که اختیار بودجه میخواهند با کمال روی بازی این اختیارات تقدیم میشود دیگر خیال نمیکم بهتر از این موافقت بشود و اما اینکه يك لایحه باین مهمی بدون هیچ مذاکره بااندک اصلاحی بگذرد و اگر يك مختصر اصلاحاتی پیشنهاد بشود این را نمیشود جزو مخالفت حساب کرد بنده که این پیشنهاد را کردم برخلاف آنکه مخبر محترم اشاره کردند که نباید سنك ولایات را بسینه بزنند بنده خودم را موظف میدانم که سنك ولایات را بسینه بزنم. آقای مخبر هم که خودشان مثل بنده در موقع انتخابات زحمانی کشیده اند و مواعیدی بموکلین خودشان داده اند نباید این اعتراض

را بکنند که یکنفر وکیل ولایتی سنك ولایت را بسینه بزند و اما اینکه فرمودند تشکیلات ولایات را بامرکز نمیشود توأم کرد ما همچو تقاضائی نکردیم که تشکیلات ولایات بامرکز توأم بشود. ما که وقتی برای تشکیلات مرکز معین نکردیم همین قدر در نتیجه يك تجربیاتی که برای ما پیش آمده است که هر وقت يك تخمیلانی هست اول بولایاتست و هر وقت هم يك کسری پیدا میشود آنهم متوجه ولایات میشود ما خواستیم در ضمن این اختیاری که بوزارت عدلیه داده میشود در ضمن بودجه بطور کلی اعتبار ولایات تضمین شود که صرف خودش بشود....

عمادی - ماده ۶۳ نظامنامه

دکتر طاهری - ماده ۶۳ راجع بشور دوم است اگر مراجعه بفرمائید معلوم خواهد شد لایحه که يك شور دارد چطور میشود که در پیشنهادش توضیح ندهند؟ يك بودجه که دولت تقدیم مجلس کرده است برای وزارت عدلیه که ششصد و هشتاد هزار تومان است امیدواریم که يك اعتبارات دیگری هم که یکیش صد هزار تومان است که دولت موافقت کرده و در این لایحه هم هست اضافه و تصویب شود و بعد هم اگر محلی پیدا شد پیشنهاد کنیم و فشار بیاوریم بدولت که اضافه کند ولی در عین حال بنده که یکی از نمایندگان ولایات هستم لازم میدانم که ما يك خواب آشفته به بینیم برای خودمان بلکه میخواهیم اینرا در همین لایحه تضمین کنیم که هر اعتباری که برای ولایات منظور میشود یا صرفه جوئی هائی که میشود ضمیمه همان اعتبار ولایات بشود و صرف تشکیلات خودش بشود. ما مجله نداریم برای تشکیلات ولایات بلکه منظور همین است که عرض کردم نه اینکه در نتیجه يك احتیاجات فعلی این بودجه هاباید و در مرکز خرج شود و بعد هم که نمایندگان ولایات دست بدامن وزیر محترم میشوند متعذر شوند باینکه حالا بودجه نداریم این است که بنده پیشنهاد کردم اعتباراتی که در بودجه

برای ایالات و ولایات موجود است و در کیسیون هست و همچنین صرفه جوئیهایی که در نتیجه تقلیل حقوق و مشاغل حاصل میشود برای تشکیلات خود ایالات و ولایات مصرف شود و هر اضافه اعتباری هم که بعدها موفق شدیم بر بودجه وزارت عدلیه اضافه کنیم آنهم به نسبت فعلی تقسیم شود مثلاً حالا ششصد و هشتاد هزار تومان بودجه عدلیه است سیصد و کسری صرف مرکز است سیصد و کسری هم مصرف ولایات چیزی هم که اضافه شد تقریباً بهمین نسبت تقسیم شود و تصور میکنم این يك پیشنهاد عادلانه است و در مقابل مساعدتهائی که نسبت به لوائح دولت و تقاضاهای ایشان شده است نمائند میکنم این را قبول بفرمایند

وزیر عدلیه - بکمرته دیگر پیشنهاد را بخوانند

(پیشنهاد آقای طاهری مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

وزیر عدلیه - بنده گمان میکنم این همان پیشنهاد یا مذاکره ایست که نماینده محترم قبلاً هم کردند در هر صورت همان موضوع است بنده هم اگر بخوام جواب بدهم باید همان جواب را بدهم میفرمایند - ایالات و ولایات - فرض بفرمائید (بزد) اگر ما میخواهیم مطابق این پیشنهاد رفتار کنیم بالاخره تشکیلات عدلیه بزد باید عیناً همان تشکیلات سابق باشد زیرا بر فرض اینکه بودجه بزد همانطور حالا بماند و برای اصفهان یا شیراز یا طهران خرج نکنند. با تشکیلاتی که بنده در نظر دارم با آن بودجه اصلاً نمیشود در بزد محکمه درست کرد. این چه نتیجه دارد؟ این است که بنده اطمینان میدهم بعلاوه اختیار دست مجلس شورای ملی است وقتی که شما دیدید تشکیلات در ایالات و ولایات داده نشد و بی عدلیه ماندند شما هم بودجه دولت، لوائح دولت را در يك جای دیگر جلوبش را بکیرید تا وقتی که آن کاری را که میخواهید انجام دهید. البته اختیار دست شما است برای اینکه اگر آخر مجلس بود و شش ماه فترت متعلق آن تصور میشد شما میگفتید که

در این ششماه فزونی چه کنیم ولی حالاً که مجلس شورای ملی دایره است و مدتی هم وقت دارد و میتوانی با کمال خوبی نظارت کنید. اگر هم دیدید که تشکیلات خیلی بتأخیر افتاد و راه چاره برای آن تشکیلات پیدا نکردید میتوانی از راههای دیگری نظیر خود را تأمین کنید ولیکن اگر بخواهید حالا يك چنین پیشنهادی بکنید عرض میکنم اگر مقصود این است که از بودجه ولایتی بشود خرج ولایت دیگر کرد که بنده دلیلی از برایش نمی بینم. چرا بودجه مازندران را باید خرج عراق کرد؟ یا عراق را خرج مازندران یا یکی از این دو جا را خرج بزد؟ چرا؟ و اگر میخواهید با همان بودجه که سابق بوده است تشکیلات داده شود؟ با حقوقی که از برای قضاة در نظر داریم و با ترتیبات و مخارجی که در نظر است البته ممکن نیست پس کمک بفرمائید، لطف کنید، عجزاً این پیشنهاد را مسکوت بگذارید تا اینکه این لایحه بگذرد و ما تشکیلات را را بدهیم آنوقت البته زودتر مقصود خواهیم رسید.

رئیس -- آقای مخبر.
مخبر -- بنده تصور نمیکم این پیشنهاد عملی باشد
رئیس -- رأی میکیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد
آقایان موافقین قیام فرمایند

(عده قلیلی قیام نمودند)
رئیس -- قابل توجه نشد. پیشنهاد آقای حقنویس
(بشرح ذیل خوانده شد)

این جانب پیشنهاد میکنم که کله (تقلیل حقوق) با از ماده سوم حذف شود
رئیس -- آقای حقنویس

آقا میرزا علی حقنویس -- عرض میکنم چون نسبت بمأمورین کشوری که آقای وزیر عدلیه در اشل حقوق آنها خیال هیچ تصرف ندارند و نسبت بمأمورین قضائی هم که خیال زبید دارند. بنا بر این چیزی که محل

صرفه جوئی واقع میشود بنده خیال میکنم فقط همان موضوع حذف بعضی مشاغل است زیرا برای تقلیل حقوق بنده دیگر موردی تصور نمیکم این است که بنده پیشنهاد کردم (تقلیل حقوق) از این ماده حذف شود و این طور شود مبالغی که در نتیجه حذف بعضی مشاغل بودجه صرفه جوئی میشود

مخبر -- این پیشنهاد صحیح است. بنده قبول میکنم
رئیس -- پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب
(بطریق ذیل خوانده شد)

پیشنهاد میکنم در ماده سوم بعد از کله (مشاغل جدید) اضافه شود (اعم از مرکز و ولایات)
رئیس -- آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب -- بنده خیلی میل داشتم که در این ماده سه بیش از این صحبت بشود. متأسفانه رفقای سابق بنده در فراکسیون طوری مخالفت کردند که ما بهشان نرسیدیم و حالاً هم مسلماً اگر بنده بخواهم از حدود ماده ۶۳ نظامنامه تجاوز کنم تمام حملات بمن اقلیت داده می شود و البته تجاوز نمی کنم ولی آنچه را که بنده اطلاع دارم آقای وزیر عدلیه قدم اولشان این است که اضافاتی را که تصور میشود برای مرکز قرار بدهند و البته عملی هم همین است که قدم بقدم یعنی اول باید مرکز درست شود بعد از مرکز ورود ولایات و حقیقه فکر عملی هم همین است نه اینکه بکمرتبه دست بزیم بيك جائی که نتوانیم درست کنیم و چون این نظرشان است و بنده هم هنوز ندیده ام که بيك بودجه را بدهند بدست آقای وزیر عدلیه (که درخیال اصلاحات اساسی هستند) که نسبت بمركز و ولایات علی السویه باشد باید این ملاحظه را داشته باشند چون ایشان گرفتار هستند و بيك پول محدودی است و از این پول محدود ناچارند تشکیلات مرکز را بدهند پس فراهم می گویند پول نیست و البته وقتی که اینطور شد بنده فریاد

میزم و کيل آذربایجان فریاد میزند آنوقت آقای وزیر می گویند آقایان من برای اصلاح آمده ام و میخواهم اصلاح کنم بروید پول برای من حاضر کنید تا اصلاح کنم بنده الساعه میخواهم بوزیر عدلیه عرض کنم که همان اندازه که شما میخواهید اصلاح کنید ولایات و مرکز در بيك عرض باید باشند نه اینکه تقدم و تأخری در کار باشد باین معنی این قانونی که بدست شما داده میشود بروید و جلوی چشمتان بگذارید و این پول را علی السویه باهمان ترتیبی که در نظر است تقسیم نمائید نه اینکه یکدفعه بگویند اگر دیوان عالی نیز خوب یا محکم ابتدائی خوب میخواهید تمام این پولها در طهران فرو رفت و تمام شد اما اگر از اول مرکز و ولایات را تحت نظر بگیرد آنوقت میباید و میگویند شما بمن اختیارانی دادید و من ایالات و ولایات را هم در نظر گرفتم و آنقدر کم دارم آنوقت ما میتوانیم مطابق بيك ترتیبی درست کنیم اما حالا وقتی مرکز راحت شد ولایات گرفتارند و برای خود آقای وزیر عدلیه که نظرش اصلاحات است مضر واقع خواهد شد بنابراین بنده این پیشنهاد را کردم و این کله را اضافه کردم

مخبر -- توضیحات نماینده محترم طوری بود که تقریباً مخالف با پیشنهادشان است اگر مقصود این است که مطابق همان توضیحی که بنده دادم دست وزیر فعلی عدلیه را ما باز بگذاریم که تشکیلات تمام مملکت را مطابق احتیاجات مملکت بدهد یعنی تشکیلات هر جائی را مطابق آن احتیاجاتی که همه ما حس میکنیم بدهد و در سرحدات بيك عدلیه های خوب تأسیس شود، در ایالات مهم مراکز ولایات استیناف دائر شود، در مرکز محاکمی تأسیس شود که ما بتوانیم خارجی و داخلی را در مقابل آن دعوت کنیم بالاخره اگر نظر آقایان همین است که تشکیلات را مطابق احتیاجات مملکت بدهند در آخر سال هر قدر کم می آورند مجلس را پیدا میکنند و بموجب آن بصره که پیشنهاد شده است بقیه بودجه اش را پیشنهاد میکنند

اگر نظر این است که البته این نظر در ماده هم تأمین شده و تصور میکنم محتاج به پیشنهاد آقا نباشد اما اینکه میفرمایند از هر جا هر قدر صرفه جوئی میشود صرف همانجا بشود این همان پیشنهاد آقای طاهری است که قابل توجه نشد و غیر عملی هم هست.

وزیر عدلیه -- بکمرتبه دیگر قرائت شود
(پیشنهاد آقای آقا سید یعقوب مجدداً بشرح سابق خوانده شد)

وزیر عدلیه -- باین ترتیب اشکالی ندارد ولی توضیح ایشان تولید اشکال کرد.

مخبر -- اگر نظرشان همین است که عرض کردم بنده هم از طرف کمیسیون قبول میکنم.

رئیس -- پیشنهاد آقای زعیب در تعقیب پیشنهاد آقای مدرس داده شده است
(بمضمون ذیل قرائت شد)

تبصره ذیل را بماده سوم پیشنهاد مینماید:
تبصره -- حد اقل حقوق قضات و صاحبمنصبان پارک پنجاه تومان و حداکثر حقوق رتبه مادون رئیس و مدعی العموم دیوان عالی نیز چهار صد تومان خواهد بود زعیب -- از بیاناتی که آقای وزیر عدلیه در جواب توضیحات آقای مدرس ایراد فرمودند بنده همچو استنباط کردم که بيك تصورات عاری از حقیقتی برایشان مستولی شده است و تصور فرمودند که غرض از این پیشنهاد شاید اشکال راشی باشد این بود که بنده درخواست تنفس کردم و خیلی خوشوقتم که در موقع تنفس در نتیجه بيك مذاکرانی مکشوف و محقق شد که نظری جز زمیم مبانی مشروطیت و حفظ مسؤولیت نمایندگان و همچنین تکمیل مساعدت با خودشان نبوده است و این پیشنهاد بنده هم باتوافق نظر خودشان تهیه شده است و تصدیق هم فرمودند چون این لایحه در حکم لایحه بودجه است و مجلس شورای ملی میبایستی حد اقل وحد اکثر را معلوم کند نادر آتیه اشکالاتی پیش نیاید این بود که این پیشنهاد را

عرض کردم.

وزیر عدلیه - شاید کلانی را که بنده عرض کردم تولید این اشتباه را کرده است بنده نمیخواهم بگویم و هیچوقت هم اینطور نیست زیرا آقای مدرس همیشه نظرشان خیر خواهانه است و چون در خارج هم این مذاکره شد و موافقت حاصل شده امیدوارم آقایان هم موافقت فرمایند چون آخر شب هم هست به این پیشنهادات خانه بدهیم و این پیشنهاد را هم بنده قبول میکنم مخبر - یکمرتبه دیگر قرائت شود (پیشنهاد آقای زعیم بنام قرائت شد)

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - بنده باین پیشنهاد آقای زعیم موافقم ولی يك چیزی بآن باید اضافه شود که کلمه مستنطقین است برای اینکه در قانونی که اخیراً گذشته است ما مستنطقین را جزو قضات حساب نکردیم اینجا نوشته شده است صاحب منصبان پارکه و قضات بنده عقیده ام این است نوشته شود صاحبمنصبان پارکه و قضات و مستنطقین و گمان نمیکنم مانعی هم داشته باشد

وزیر عدلیه - اشکالی ندارد

رئیس - (خطاب با آقای زعیم) اضافه شود

زعیم - اضافه شود بنده هم قبول میکنم

مخبر - بنده هم از طرف کمیسیون قبول میکنم

رئیس - اضافه میشود دیگر پیشنهاد آقای یاسائی

است که بشکل تبصره خواهد شد بدو بخود ماده رأی میگیریم.

(ماده سوم بشرح ذیل قرائت شد)

ماده سوم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود در حدود اعتبارات وزارت عدلیه برای ۱۳۰۶ مبالغی را که در نتیجه حذف بعضی از مشاغل صرفه جوئی میشود بابت اضافه حقوق یا مشاغل جدید به نام از مرکز و ولایات بتشخیص وزارت عدلیه بپردازد.

رئیس - اینطور صحیح است

وزیر عدلیه - بلی

رئیس - رأی گرفته میشود ماده سوم بطوریکه قرائت

شد آقایانیکه موافقتند قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رأی گرفته میشود به پیشنهاد

آقای زعیم که آقای مخبر هم قبول کردند. (تبصره اول

میشود) با اضافه لفظ مستنطقین. آقایان موافقت

قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. تبصره دوم که آقای یاسائی

پیشنهاد نموده اند.

(بشرح سابق قرائت شد)

آقا سید یعقوب - بنده مخالفم

رئیس - بفرمایید

آقا سید یعقوب - بنده عقیده ام این است که با وزیر

عدلیه راه بروید اما قانون را زیر پا نگذارید در ماده

شصت و پنج مینویسد در قانون بودجه هیچ طرحی را

که مستلزم ازدیاد مقرری یا مدد معاش یا وظیفه باشد

بمعنوان ماده الحاقیه یا بعنوان اصلاح نمیتوان پیشنهاد کرد

الی آخر... ما نباید حالا يك کاری بکنیم که هر چیزی را

زیر پا بگذاریم بنده این ماده را خواندم حالا شما مختارید

پس پیشنهاد کنید که این ماده نظامنامه منسوخ شود

بعد از اینکه منسوخ شد آنوقت پیشنهاد خرج کنید.

ما نباید در هر کاری انقدر افراطی واقع شویم. بنده از

اکثریت خواهش میکنم که قانون را زیر پا نگذارند.

ما این تشکیلات را حالا میدهیم. پس فردا آقای وزیر

عدلیه یا هیئت وزراء پیشنهاد خرج میکنند البته ما

هم مطابق معمول آن عمل میکنیم. چرا ماده نظامنامه

را از بین ببریم؟

مخبر - عرض کنم چون این مسئله جزو لایحه

دولت نبوده است برای اینکه فرمایشات نماینده محترم سابقه نشود و يك حقوقی را کم کم بخواهیم در نتیجه يك مسائلی از مجلس سلب کنیم و بدهیم بدست دولت این را بنده موافق نیستم و هیچ ربطی باین ماده که قرائت کردند ندارد نه مقرری است و نه مستمری است و نه وظیفه است و نه اضافه حقوق بنده نمی فهمم. ۱۱ هر قانونی که مجلس شورای ملی تصویب کند مستلزم خرج است. پس ما هیچ قانونی نباید تصویب کنیم. شما میخواهید يك حقی را از مجلس شورای ملی سلب کنید. بعلاوه شما از طرف سنک و لایات را بسینه میزنید و ما که اینجا میخواهیم حقوق ولایات را نامین بکنیم میفرمائید این پیشنهاد بر خلاف نظامنامه است در صورتیکه هیچ ربطی به نظامنامه ندارد و بنده نمیتوانم از طرف کمیسیون قبول کنم.

رئیس - این پیشنهاد مستلزم هیچ خرجی نیست و

اگر بخواهند خرجی بکنند بمجلس پیشنهاد میکنند و

بمجرد اینکه باین ماده رأی دادید این خرج را نخواهند

کرد.

رأی میگیریم باین تبصره آقایان موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده چهارم

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده چهارم - وزارت مالیه مجاز است از محل اضافه

عایدات ۱۳۰۵ تا میزان یکصد هزار تومان برای

ساختن عمارتی جهت وزارت عدلیه و تهیه اثاثیه آن

پرداخت نماید

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - بنده خیلی متأسفم از این ترتیبات و

پیش آمده ها. این وضع مملکت و این وضع پریشانی و

کوفتاری مردم. آنوقت هر ساعت پیشنهاد يك خرجی

که بمجلس میشود هیچ يك پیشنهادات خرج دیگری هم از طرف آقایان میشود آخر این پولها از کجا می آید؟ شما هیچ فکر نمیکنید که از کجا این پولها تهیه میشود بنده عرض میکنم عدلیه با پول اصلاح نمیشود. اگر صد کرور هم خرج کنید يك شاهي ندارد قانون و مجازات لازم است. اگر مجازات در کار باشد اصلاح میشود و الا این خرجها و این پولها از کیسه ملت میبرد و اصلاح هم نخواهد شد ما بکفدری ملاحظه مملکت را باید بکنیم ملاحظه مردم را باید بکنیم چیز داشته باشند که بعدیه مراجعه کنند وقتی نی چیز بودند عدلیه میخواهند چه کنند؟! خوبست بکفدری از این ترتیبات جلوگیری شود. هر وزیري که می آید يك پیشنهاد خرجی میکند هر وکیل هم اضافه میکند. خوبست اگر ما دلمان بحال مملکت نسوزد لا اقل بحال خودمان بسوزد وزیر عدلیه - بنده توضیح زیادی در این خصوص نمیخواهم بدم. آقای فیروز آبادی همیشه در مسئله خرج این نظریه را تعقیب میکنند و این هم يك طرزی است که نمیشود زدید کرد و واقعاً هم ممکن است این طرز خوب باشد ولی بدبختانه زندگانی امروز دنیا طوریتست که آن اندازه زندگانی ساده که ایشان دارند نمی پسندند بنا بر این بنده پیش از این چیزی عرض نمیکنم و واگذار میکنم بنظر آقایان نمایندگان که هر طور مقتضی میدانند عمل فرمایند

رئیس - آقای یاسائی

یاسائی - موافقم

رئیس - آقای بیات

بیات - عرضی ندارم

رئیس - آقای زوار

زوار - موافقم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - موافقم

رئیس - عده برای رأی کافی نیست. آقای عراقی عراقی - بنده بواش بواش دارم تصور میکنم که قضیه عدلیه بنا بر نگذشتن است و الا لایحه را که چند شب است داریم در اطرافش مذاکره میکنیم و یکی از لواج مهمه مملکت است و بالاخره باید در عدلیه باز شود و مردم تکلیف خودشان را بدانند. ما هر وقت میخواهیم این لایحه را مطرح کنیم اینطور پیش میآید خوبست آقایان يك ترتیبی بدهند که اینطور لواج معطل نشوند

رئیس - آقای زوار

زوار - همانطور که آقای عراقی فرمودند بنده هم خیلی متأسفم زیرا در خارج طوری نمایش داده خواهد شد که مجلس علاقه مند بعدلیه نیست
(همه نمایندگان)

زوار - بنده تصور میکنم که این داد و فریادی که است بمن شد اگر نسبت بآن آقایانی شده بود که مجلس را از اکثریت انداختند بهتر بود بنا بر این بنده از این پیش آمد خیلی متأسفم

رئیس - خوب جلسه باید ختم شود
جمعی از نمایندگان - صحیح است

رئیس - برای شرفیابی روز عید حضور اعلی حضرت بایستی نه نفر بقرعه معین شوند
(اقتراح بعمل آمده و آقایان مفصله الاسامی ذیل معین گردیدند)

آقای دولتشاهی - آقای شیخ محمد علی امام جمعه شیراز
آقای ذوالقدر - آقای ملک مدنی - آقای طباطبائی و کبلی
آقای احتشام زاده - آقای آقا سید حسین آقایان -
آقای سلطان ابراهیم خان الفخمی - آقای اسکندر خان
مقدم -

(در این موقع یک نفر از آقایان نمایندگان وارد شدند)

رئیس - عده کویا کافی شده است. رای میگیریم ماده

چهارم آقایان موافقین قیام فرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده پنجم
(باین ترتیب قرائت شد)

ماده پنجم - وزارت مالیه مجاز است مبلغ هشت هزار و هشتاد و چهار تومان بابت تشکیلات جدید که در ۱۳۰۵ از محل اعتبار دولت و از اختیار تبصره مصوبه مجلس شورای ملی در شاهه اول سال پرداخته شده و در شاهه آخر سال هم نیز باید پرداخته شود بوزارت عدلیه تأدیبه نماید.

مخبر - در آنجا که نوشته شده در اول سال پرداخته شده باید اضافه شود (و باید پرداخته شود)

رئیس - آقای باستانی

باستانی - بنده باماده موافقم چیزی که هست حقوق سه نفر از مفتشین وزارت عدلیه که به کمیسیون آمده بود از نقطه نظر تشکیلات سابق حذف شده بود و حالا که تشکیلات عدلیه منحل شده حقوق آن سه نفر باید پرداخته شود زیرا خدمت خودشان را کرده اند و خواهش میکنم آقای مخبر آن مبلغی را که در بودجه پیشنهاد شده در لایحه دولت منظور فرمایند.

وزیر عدلیه - برای این ماده يك تبصره تهیه شده است مبلغش هم چیزی نیست که بنده اضافه کرده باشم و بمجلس آورده باشم راجع بسابق است و در ضمن ماده هم ممکن است گنجاند.

مخبر - برای اینکه کاملاً موضوع تشریح شود و خاطر محترم آقایان مسبوق شود عرض میکنم: دولت قبل از انحلال عدلیه و قبل از تصدی وزیر فعلی عدلیه يك لایحه بمجلس شورای ملی تقدیم کرده است به عنوان اضافات و تمام وزارتخانهها يك همچو لایحه داشته اند. بعضی ها در کمیسیون بودجه در جریان است و بعضی ها در کمیسیون به تصویب رسیده. مال معارف گذشته و بتصویب رسیده است. لایحه اضافه عدلیه هم در حقیقت همین ماده پنج

ماده ششم - بوزارت مالیه اجازه داده میشود قروض وزارت عدلیه را بابت خرید ملزومات برای مرکز و ولایات و عیدی مستخدمین جزء و تفاوت مخارج محبوسین و غیره که در ۱۳۰۴ و ۱۳۰۵ تعهد نموده بمبلغ دوازده هزار و پانصد و نود و دو تومان و سه قران و چهار صد دینار پرداخت نماید.

رئیس - مخالفی ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - عده کافی نیست. آقای زعیب زعیب - بنده جساراً میخواهم ختم جلسه را پیشنهاد کنم زیرا که از این هم بنده توضیح نمیدم وزیر عدلیه - صحیح است چون بنده رفتم بیرون فقط آقای فیروز آبادی بیرون بودند و فرمودند آمدن من صد هزار تومان به ملت ضرر زد و بالاخره مذاکره در ماده هم که تمام شده و گذشته است بنا بر این رأی آنها میباید برای روز سه شنبه.

رئیس - مذاکرات ماده پنج و شش تمام شده است فقط رأی لازم دارد. میباید برای روز پنجشنبه بعضی از نمایندگان - سه شنبه.

رئیس - ررر سه شنبه موقع تجدید هیئت رئیسه است. جلسه آینه روز سه شنبه و دستور هم انتخاب هیئت رئیسه خواهد بود

(مجلس شش ساعت و سه ربع از شب گذشته ختم شد)

و شش این لایحه است که در کمیسیون قبل از تصدی ایشان بتصویب رسیده و همانطور که عرض کردم در این موقع ما برای تسهیل امر و سرعت جریان نحو استیم در حقیقت دو لایحه تقدیم مجلس شده باشد که دو تا کلیات و بالاخره وقت دو جلسه مجلس را بگیرد راجع بآن نظریه هم که آقای باستانی فرمودند قبلاً حقوق این مفتشین منظور شده و درات هم پیشنهاد کرده است در کمیسیون بودجه هم تصویب شده و برای اینکه اشکال نظامنامه نداشته باشد بنده با آقای وزیر عدلیه عرض کردم که خود ایشان پیشنهاد بکنند که حقوق مفتشین هم بطور تبصره ضمیمه این ماده شود و پرداخته شود. چون وزارت عدلیه يك تمهیداتی کرده و يك عده خدمتانی کرده اند و خدمت خود را بپایان رسانده اند که حقوقشان پرداخته نشده و اینجا برای اینکه اشکال قانونی پیدا نشود اضافه میشود که حقوق آنها پرداخته شود

رئیس - این پیشنهاد چیست.

وزیر عدلیه - همان پیشنهادی است که دولت تهیه کرده است و حالا بنده پیشنهاد کردم

رئیس - چون عده کافی نیست اجازه میفرمائید اخذ رأی در ماده پنجم بماند برای بعد از ماده شش. در ماده شش هم مذاکره بشود و بعد رأی گرفته شود. (نمایندگان صحیح است)

(ماده شش بشرح ذیل قرائت شد)